

NYITRAMEGYEI SZEMLE

POLITIKAI, TÁRSADALMI, SZÉPIRODALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP.

Megjelen vasárnaponként.

Előfizetési árak: Egész évre 10 kor., fél évre 5 kor., negyed évre 2 kor. 50 fl. — Községeknek, körjegyzőknek, tanítóknak 8 kor. **Egyes szám ára 20 fillér.**

Felelős szerkesztő és laptulajdonos:

dr. Franciscy Lajos.

Társ szerkesztő:

dr. Kaszala János.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Papnevelde-utca 9. sz.

Hirdetések árai: Egy háromhasábos petsor ára 16 fillér.

Többszöri közlésnél árkedvezmény.

Hivatalos hirdetések 100 szóig 4 kor., minden további szó 4 fl.

Az ultima ráció.

Nem tartozik a lehetetlenségek közé, hogy a nehéz megoldású válság egyik mozzanatát ultima rációként a képviselőház feloszlata és új választásoknak az elrendelése fogja képezni.

Azért mondjuk, hogy ez az ultima rációnak nevezett eszköz csak egyik mozzanatát képezheti a válságnak, mert a végleges megoldást nem hozhatja meg. Az új képviselőházban az önálló bank hivi legrosszabb esetben az eddigivel nagyon egyenlő arányban lennének képviselve.

Meg kell azonban az országot minden áron kimélni attól, hogy állásfoglalását a bankkérdésben a választói jog gyakorlása által megnyilatkoztassa. Ez a választó közönségre nézve nehéz dolog, az ügyre nézve pedig veszedelmes.

A míg csak arról van szó, hogy a bankkérdés kikapcsolásával a válság megoldassék s ezáltal a parlamenti munkásság legalább egy rövid időre, a választói reform megalkotásáig lehetővé tétessék, addig a 67-es pártoknak és a függetlenségi párt azon elemeinek, a kik most a parlament zavartalan munkálkodását mindenek felett álló érdeknek tartják, könnyű a dolguk. Álláspontjuk, melylyel a bank-

ügy háttérbe való szorítása mellett érvelnek, épp oly hazafias, mint az ellenpárté.

Azt mondani, ne borítsuk fel a politikai helyzetet, az országnak most nyugodt pillanatokra van szüksége, a külpolitikai látóhatár még nem tisztult meg egészen, az ország belső békéje is a legnagyobb gondot igényli, a rossz terméskilátások a jelenlegi humánus érzésű kormányának a polcon való megmaradását teszik kívánatossá, a választói jog reformja megalkotására pedig leghivatottabb az a kormány és az a többség, melyet három év előtt a választó-polgárság főképp azért küldött a parlamentbe, hogy ezt a korszakos, nemzeti és állami életünkre nézve mérhetetlen fontosságú reformot létesítse, — ezt mondani, így érvelni bizonyára nem hazafiatlanság, hanem az okos és mélyre ható belátás szava és ténye.

Könnyű is éppen ezért állást foglalni a mellett, hogy a jelen válságból az ország szekere egy olyan kivezető útra tereltessek, a melyen legalább egy ideig minden párt, elveinek feladása nélkül tovább haladhat.

Súlyossá lesz azonban a kérdés *minden pártra* és az egész választó közönségre nézve abban a percben, a mikor országos választások útján dönteni kell a felett, kell-e az országnak az önálló

bank, vagy nem kell? Súlyos ez a kérdés még akkor is, ha azt úgy formulázuk, kell-e a nemzeti jegybank *most*, ezidő szerint, nem lenne-e célszerű egy későbbi időre hagyni a felállítását?

Meggyőződésünk szerint nem követnének el hazaárulást, a kik abban az irányban adnák le szavazatukat, hogy a bankügyet *most* ne bolygassuk, de mégis csak nehéz dolog egy nemzetnek a *szavazó urnánál* állást foglalni saját önállóságának egy olyan intézménye ellen, melynek megvalósítására a törvény az országnak kétségbevonhatatlan jogot ad. Egy ilyen jognak az érvényesítését nem sürgetni, ha az időviszonyok a jog érvényesítésének útjába nagy akadályokat gördítenek, megengedett, észszerű és okos dolog lehet, de az országnak egy ilyen törvényes joga ellen szavazni, kimondani az alkotmányos jog gyakorlásánál azt, hogy nekem az állami önállóságnak ez az intézménye *nem kell*, az az erkölcsi lehetetlenségnek a jellegét ölti magára.

Bármennyire nem időszerű az önálló banknak a követelése a jelen viszonyok között, gyengíteni azonban, vagy elhomályosítani az ahoz való jogunkat semmiképp sem szabad. Pedig meggyengítenék és elhomályosítanánk azt, ha egy új választásnál ellene állást foglalnánk. Azt

A „NYITRAMEGYEI SZEMLE” TÁRCÁJA.

Képek a közgyűlésről.

Irta: Csevegő Osermely
nem
Fecsegő Vendel.

Oroszlán és egérke.

Dr. Markhot Aladár Vágújhely érdemes képviselőjének az arcán halandó ember még aligha látott valaha édes mosolyt.

A május 27-iki közgyűlés napján azonban olyan savanyú volt Markhot Aladár, mint talán még soha. Rosszúl aludt-e, vagy rosszúl reggelizett, ki tudná azt megmondani, csak annyi bizonyos, hogy a közgyűlési terembe a bal lábával lépett be.

A vágújhely—miavai vasutról lévén szó, Mérey Lajos szokása szerint alapos és igen higadt beszédben fejtette ki, hogy bizony hiába szavazunk meg a vasutra 200,000 koronát, a kereskedelmi miniszter, a ki már egyszer a vármegyének ugyanilyen határozatát, az összeg aránytalanul magas voltára való hivatkozással megsemmisítette, ezt az újabb határozatot is fel fogja oldani.

Markhot Aladár dr. könnyűnek találtatott

arra nézve, hogy Mérey súlyos érveit meggyöngítse, átesapott tehát a személyes térére.

— Valóban csak a meggondolás hiányának tulajdoníthatom — mondotta — Méreynek azt az állítását, hogy a kereskedelmi miniszter elutasító álláspontjának a törvényhatósági bizottság deferrájon...

— Örülök egyébként, hogy Mérey, a ki mindig az autonómia jogkörét védelmezte, most védelmére kéli a miniszteri leiratnak. Ez arra enged következtetni, hogy ezentúl már nem lesz olyan makacs védelmezője a törvényhatósági autonómiának, még olyan esetekben is, a mikor a kormányhatósági jogkörrel szemben a vármegyeyi önkormányzatot védeni nem lehet. Örülök tehát, hogy Mérey a javulás útján van...

Erre a személyes kirohanásra mindenki éles viszonzást várt Méreytől. De nem így történt.

A dielektika nagy mestere felkelt s száraz, szenttelen hangon jelentette ki, hogy ő a szönyegen levő kérdést személyes szempontokból kezelni nem akarja.

— Hogy mit tart Markhot Aladár úr az én belátási és meggondolási képességeimről az az az ő dolga. Én érzem, hogy nem vagyok olyan hatalmas ember, nem vagyok olyan oroszlán, mint Markhot Aladár úr, én csak igénytelen egérke

vagyok... De hát a mesék világából is tudjuk, hogy az oroszlán sodronyhálóját, a melybe belebonyolódott, a kis egérke átrágtá...

Dr. Markhot Aladárnak két sodronyhálója van, melyekbe belebonyolódott és a melyekből nem szeretne *kibonyolódni*... Az egyik az a látszat, hogy ő a kormánynál potens ember... A másik pedig a mandátum...

Mind a két a hálót a kis egérke játszva rághatja át — ha akarja. Nagyon hamarosan kitérhetik, hogy dr. Markhot Aladár sokkal kevesebbet nyom a latban, mint a mennyire magamagát taksálja... És kitérhetik az is, hogy Vágújhelyen, a hol az alkotmánypártnak semmi talaja, Markhot úrnak pedig semmi gyökere nincs, a mandátumnak, a jelenlegi képviselő részéről, jó éjszakát lehet kívánni...

Ezek olyan veszedelmek, melyeket nagyobb szerénységgel is bajos lenne elkerülni, a Markhot Aladáréval azonban semmiképp sem lehet.

Kik csinálják az Ázsiát?

Dr. Fodor Kálmán, a galgóczi kerület követe, igen szeretetreméltó ember, tanult és tapasztalt doktor, finom pácienskezelő, tapintatos fürdőigazgató, gyengéd férj, gondos családapa és még száz jó tulajdonságot tudnék róla mondani, de — rossz politikus.

jelentene ez, hogy a magyar nemzet egy részének az állami önállóságnak még az a mérve sem kell, a melyet a 67-iki kiegyezésben megalapozni sikerült.

Ez okból egy új választásnál a magyar pártoknak lehetetlen lenne sorakozni az önálló bank ellen, s így az új választásból kikerülő magyar pártok mind oda jutnának, a hol most a függetlenségi pártnak úgynevezett banksoportja áll.

Ezzel azonban éppenséggel semmit sem nyerne az ország. A gyakorlati politikának az az akadálya, mely most torlaszként tolul az utunkba, a kedvezőtlen gazdasági helyzet és a királynak ezen a helyzeten alapuló ellenzése akkor is fennállana s ezzel az akadályal szemben az új parlamenti többség vagy mozdulatlan-ságra lenne kárthatva, vagy harcra utalva. Ettől az utóbbi eshetőségtől az Isten óvjon meg minket.

A békés fejlődés folytonossága felé kell most tartanunk — mondotta gróf Apponyi Albert a minap a ceglédi zászlószentelési ünnepen — hogy annál nyugodtabb lelkiismerettel és *több erővel* állhassuk a harcot akkor, a mikor azt már kikerülni nem lehet.

Sőt bizonyos tekintetben még rosszabb lenne a helyzet az új választások után, mert akkor már a bankkérdésben lekötött pártok a kérdés kikapcsolásának, vagy provizórius módon való megoldásának kísérletéhez nem folyamodhatnának.

Az ultima rációként emlegetett házfelosztás tehát az új választásokkal, maradjon ki a játékból, mert attól semmi jót sem lehet várni. Hanem ha már kell ultima ráció, fogjanak össze még egyszer a koalizált pártok, csinálják meg haladéktalanul a választói reformot s azután menjen mindegyik a maga útjára, állja meg a választási harcot, a hogy tudja és bírja.

Ennek a megoldási módnak elmaradhatatlan következménye lenne, hogy a

bankszabadalmat legalább *rövid időre*, egy-két évre 1911-en túl, meg kellene hosszabbítani. Ebbe minden párt bele mehet. A 67-es pártoknak ilyen megoldás mellett nem kellene feláldozniok a közös bank gazdasági előnyeit, a függetlenségi pártnak pedig nem kellene végkép feladnia jelenlegi álláspontját. A bankszabadalomnak *rövid* idejű meghosszabbítása elvégre is vívmány, mely tényleg lehetővé tenné a bankkérdésben a szabad kéz politikáját.

Bármennyit fontolgatjuk a dolgot, a helyzet megoldásának ultima rációját a jelenleg létező politikai erőtevényezők között kell keresni.

Mezőgazdasági politikánk. *Darányi* Ignác földmívelésügyi miniszter „Három év Magyarország mezőgazdasági politikájában” cím alatt közölte a vezetése alatt álló miniszterium három évi munkásságának eredményeit.

A mű feladata visszapillantani a földmívelésügyi tárcának utolsó három évi működésére. Célja megmutatni, hogy mi történt ezen idő alatt, hogy egyrészt a jövőben megoldandó feladatok annál világosabban álljanak előttünk, másrészt pedig mód nyujtassék az illetékes köröknek a tárcsa működését illetőleg a tárgyilagos hozzászólásra.

A szociális téren reá váró kötelességek teljes tudatában igyekezett a tárcsa ezeknek megfelelni és a termelési ágak fejlesztésénél is abból a szempontból indult ki, hogy a mezőgazdaság fejlesztése csak úgy nyugszik szilárd alapon, ha a földet közvetlen megmunkáló munkás és kisbirtokos is minél nagyobb hasznát látja a mező gazdaság produktivitása emelkedésének. Ez magyarázza meg a mezőgazdasági munkásügynek és birtokpolitikai kérdéseknek az előtérbe nyomulását. Fontos törvényhozási intézkedések jelzik az e téren kifejtett tevékenységet, a munkáslakásokról szóló törvény, valamint a cselédtörvény meghozatala, hasonlóképp a birtokberendezésről szóló fontos törvények megalkotása és a birtokpolitika új fejlődésének korszakát megnyitó telepítési és ingatlan fedarabolási törvényjavaslat kidolgozása.

Szociális feladatai mellett, az egyes, a nemzet életgyökereit alkotó gazdasági ágaknak a gondozásáról sem feledkezett meg a tárcsa; az állattenyésztés fejlesztéséről és a borhamisításról szóló törvények meghozatala, a takarmányhiány enyhítésére irányuló akció, az állati oltóanyagok állami

termelésére, az öntözés fejlesztésére, a növények állati és növényi ellenségeinek irtására vonatkozó intézkedései épp oly kétségtelenül bizonyítják ezt, mint a sikeres termelés alapfeltételét képező gazdasági szakoktatás kérdésének folytonos fejlesztése, melynek érdekében a földmives iskolák számát gyarapította, a vallás- és közoktatásügyi miniszterrel egyetértőleg a gazdasági népiskolákról szóló törvényjavaslatot előkészítette, a gazdasági tanintézeteket átszervezte, fejlesztette a kertészeti és erdészeti szakoktatást, fellendítette a népies szakirodalmat és a katonák gazdasági oktatásáról gondoskodott.

A tárcsa sokoldalú működését nagy vonásaiban is vázolni, nehéz. A fentiek kiegészítéseképp csak a gazdasági termények értékesítésére nézve oly fontos vízi hálózat kiépítését célzó vízi beruházásokról szóló törvényjavaslatot és a tárcának azt a törekvését kívánjuk felemlíteni, mely az Ausztriával létesített kiegyezésnél és a külföldi viszonylatokban a magyar mezőgazdaság értékesítése számára piacot biztosított, anélkül, hogy hazánk mezőgazdaságára zúditotta volna a külföld versenyét.

Hogy a földmívelésügyi miniszteriumban tervszerű és becsvágyó munka folyik a magyar föld szeretetének jegyében, — azt eddig is tudtuk. De hogy mily elágazó a tevékenység, azt ez alkalmi műből fogják meglátni az érdekeltek. Ennek a könyvnek adattára beszámoló, s egyben a mezőgazdasági haladás tüköre. Tekintsünk bele sokan, mert nagy tanulságokkal szolgál.

Vármegyei közgyűlés.

II.

Törvényhatósági utak.

A királyi—mocsónok—czabaji vicinális út 1911-től kezdve a törvényhatósági úthálózatba vétetik fel. Ezáltal ennek a két nagy községnek, melynek 11,000 kat. hold kiterjedésű határa és 6000 lélekre menő lakossága van, régi óhaja teljesül. Nehéz helyzet volt az, hogy ezek a községek sem közvetlen vasuti összeköttetéssel, sem épített úttal nem bírván, a közforgalomtól az év bizonyos szakáiban el voltak zárva. Most legalább a közúti összeköttetés lesz meg, a mi mindenestre tápláló csatornájává válik a két község forgalmi életének.

Ugyancsak a törvényhatósági utak hálózatába vétetik fel a Nagysurány, Koós, Broczkó, Rakovicz, Elecske, Szakolcza, Máriásasvár vasuti állomásokhoz vezető utak.

Glasner József vállalkozónak a törvényható-

Nincs hidegvére. A múlt évi tavaszi közgyűlésen szörnyen megharagudott, mivelhogy *Deák* János szóba hozta Markhot Gyula kreatúráit. Pedig kérem, fogadni mernek a félvilágba, ha az enyém volna, hogy *Deák* János éppenséggel nem gondolt Fodor Kálmánra, midőn megkreatúrázta Markhot embereit. Hiszen Fodor Kálmán nem Markhot, vagy nem csak Markhot által lett azzá, a mi. Ő volt a régi nyitramegyei szabadelvűpártnak egyetlen képviselője, a ki szakított a párttal, mikor az a darabont-támogatás ösvényeire kezdett át sompolygni. Ennek a tagadhatatlan érdemnek köszönheti Fodor Kálmán, hogy újra képviselheti Galgóczot...

No de hagyjuk ezt. Azt akarjuk mondani, hogy dr. Fodor Kálmán a multkorai közgyűlésen újra megharagudott, még pedig nagyon és hozzá még — ok nélkül.

A póstyéni szabályrendeletre került a tárgyalás sora. Ennél a fatális pontnál szólásra állott fel egy jóképű szőke fiatal ember, a kinek már a külseje is elárulja, hogy igen jó kondícióban levő ember. Kék szemének szelid a nézése, homlokára simuló puha haja, a nyugodtság érzésének kifejező jele, hangja lágy, beszéde kiméletes és udvarias.

Az ember azt hinné, hogy ha valaki ilyen

tulajdonságok birtokában szólásra áll fel, az elnöklő főispán meleg szimpáthiával fogja fogadni és hallgatni a szónokeot. Pedig nem úgy van. Gróf Wilczek Frigyes, a ki még Kállai Hermann felszólalásaihoz is derűs arcot vág, elkomorodik és szájának széle körül a nem tetszés kifejezését sétaltatja végig, valahányszor felszólal dr. *Lellei* Jenő.

Hogy hol, mikor és mi módon tett rossz fát a tűzre a fiatal ügyvéd, az titok, elég az hozzá, hogy a főispán nem simpathizál vele, a mi pedig esodálatos. Hiszen a főispán szereti Póstyént és a poezist, dr. *Lellei* pedig Póstyén érdekében szólalt fel, azonkívül fia a póstyéni jegyzőnek, veje pedig a központi tisztviselői kar egyik legkellemesebb, poéta lelkű tagjának.

De már megint hova tévedtünk? Azt akarjuk mondani, hogy dr. Fodor Kálmán nagyon haragudott. Még pedig azért, mert *Lellei* azt kívánta, hogy a póstyéni szabályrendelet tevezete előbb tétessék közzé a hivatalos lapban és csak azután, valamikor az őszi közgyűlésen tárgyalassék.

— No de az már még sem lehetséges — riadt fel Fodor Kálmán — hiszen kérem én és mi áttanulmányoztuk az egész dolgot, s bár én a rendelet jogi részéhez nem értek, mondhatom, hogy ebben a rendeletben semmi sincs, a mi a

legjobban nem volna megcsinálva... Kérem a t. közgyűlést, fogadja el a szabályrendeletet...

— Vaktában fogadjuk el?! — kiáltották sokan. Mérey Lajos pedig megjegyezte: Ázsiai állapotokat nem tűrhetünk a közgyűlésen...

— Ti csináljátok az Ázsiát! — kiáltotta bosszúsán a kis doktor s máskor nyájas arcát haragos pir öntötte el.

Olyan rettenetes volt ebben a percben Fodor Kálmán, hogy Rudnyánszky Gyuri, a ki ott settenkedett az egyik asztal körül, műértő szemmel kezdte vizsgálni a helyzetet, hogy felajánlja lovas szolgálatát, ha a vitázó felek a páros viadal veszedelméig vinnék a dolgot.

De nem lett baj, a kis doktor lecsendesedett s a szabályrendelet felolvasása alatt már évődve beszélgetett a közgyűlés ellenzékével, mely körülülte az előadót, mint egykoron a görög filozofusok az axiómákat fejtegető grammatikust. Mikor pedig két órai szapulás után a szabályrendelet kikerült a szárazra, Fodor Kálmán boldog meglepődéssel hagyta el a közgyűlési termet.

Most már ha Jokosohoma-Titoko-Nasin japán herceg legközelebb Póstyénbe jön, az udvarias igazgató orvos azzal fogja őt üdvözölni, hogy érezze magát úgy a szabályrendeletes fürdőhelyen, mint ha otthon volna — Ázsiában.

sági utakra kiszállított kavics után, szállítási késelem címén 5090 korona vonatott le, mely összeget a közgyűlés a vállalkozónak visszafizetni rendelte.

A komjáth—érsekújvári vicinális útnak az a része, mely az érsekújvári vasuti állomás bővítése folytán állami úttá lesz, a vicinális utak hálózatából kihagyatik.

Községi ügyek.

A körjegyzői nyugdíj-alap gyarapítására 1%-os pótdadónak megfelelő összeg vettetik ki a községekre.

Vészka, Radosóc, Szentistvánfalú községek a régi körjegyzőségi felosztásban maradnak meg.

Farkasd község képviselőtestületének 150.000 koronás kölcsönt megszavazó határozatát a közgyűlés jóváhagyta.

Drahóc, Kishind, Salgócska és Bajmócska, Kúnó, Mocsonok, Szentmihályúr községek képviselőtestületeinek a vadászati jognak szabad kézből való bérbeadására vonatkozó határozatai jóváhagyást nyertek.

Az elhagyott gyermekek gondozási díjával terhelt községek segélyezésére a belügyminiszter 4000 koronát utalványozott, mely összeg több község között fog felosztani. Számos község a 7 éven felüli elhagyott gyermekek gondozási díjának államszegélyből, illetőleg a megyei segélyalapból való fedezését kérte. Mindezek a kérvények pártolólág terjesztetnek fel a belügyminiszterhez.

Tardoskőd község 9000 kor. költséggel II-ik artézi kutat fúrat, úgyszintén Czabaj község 6000 kor., Magyarosók község 9000 kor. költségvetés mellett. A törvényhatósági bizottság a közegészségügyi szempontból fontos községi határozatokat valamint Komjáth község hasonló tárgyú határozatát jóváhagyta.

A tardoskődi megfélebezett bíró és pénztárnok választás, továbbá a mártónfalvi felebezett bíró választás megsemmisített, a többi megfélebezett választások jóváhagyattak.

Radosna község a lelkesi fajárandóság vágatását és fuvarozását 198 kor-ért megváltotta. A határozat jóváhagyást nyert. Handlova és Darázs községeknek malmok, illetőleg egyéb községi ingatlanok eladására vonatkozó határozatai jóváhagyattak.

Nagy- és Kisbéliz községek képviselőtestületeinek óvodáépítés, Nyitrastrucvány, Kisbölgyén, Alsóvásárd, Csejthe, Nadasér, Ribék, Alsóvesztenicz községek képviselőtestületeinek iskolaépítés tárgyában hozott határozatai, minthogy a törvényes kellekeknek megfelelnek, jóváhagyási záradékkal láttattak el.

Szaldirozott számlák.

Neumann Bernátot azelőtt nem ismertem. A közgyűlésen azonban megtudtam, hogy Neumann Bernát nyitrai polgártárs és hogy a nyitrai kórház részére lisztet és kenyérműveket szállít.

A kik kenyeret esznek és lisztfélével élnek — pedig ki nem élne az ilyenfével — jól tudják, hogy a liszt ára néhány hónap óta enormis módon emelkedett. A minék a kilója azelőtt 35 fillér volt, az most felszökött 48 fillérré. Ebből Neumann Bernát azt a konzekvenziát vonta le, hogy mivel ő nem láthatta előre ezt a szokatlan áremelkedést, méltányos dolog lesz, ha a nemes vármegye felemeli az egységárat, mert hiszen azt csak nem kívánhatják tőle, hogy olcsóbban szállítsa a lisztet, mint a hogy ő azt veszi.

Mérey Lajos pártolta a kérelmet, a mely persze hogy nem támaszkodhatik jogra, de méltányosságra valóban appellálhat.

Am de felállott Markhot Gyula, a ki a Neumann Bernát ügyének ellenzése kedvéért ott gubbaszkodott az asztal végén két órától kezdve fél nyolcig.

— Neumann Bernátot el kell utasítani a kérelmével — vélte a volt főispán. Kérem t. közgyűlés itt vannak az én számlám az általam

Személyi ügyek.

Csanádvármegye törvényhatósági bizottságának átiratára és a nyitrai megyei közokmányok igazgatóinak kérésére a törvényhatósági bizottság pártolólág felír aziránt, hogy a vármegyei kórházak alkalmazottjai a törvényhatósági tisztviselők közé soroztassanak.

Machovics János pöstyéni főszolgabíró a közgyűlés a VII. fizetési osztályba léptette elő. A kitüntetett főbíró meghatva köszönte meg a törvényhatósági bizottság jóindulatát, mely ez esetben érdemes tisztviselőre terjesztette ki gondoskodását, méltó ember iránt adott kifejezést elismerésének.

Dr. Thuróczy Károly vármegyei főorvos helyettesének dr. Vajda Emil tb. főorvosnak havi 100 korona tiszteletdíjat szavazott meg a közgyűlés.

Dopcsányi István nyitrai szombokréthi főszolgabíró három havi, jún. 3-tól szept. 2-ig terjedő szabadságidőt kapott.

A vármegyei főjegyzőnek 1901-ben beszüntetett hajdútartási átalányát — 500 koronát — a közgyűlés 1910-től kezdődőleg visszaállította.

Frideczky Béla főszolgabírónak az érsekújvári népbank igazgatósági tagjai közé való beállítását a törvényhatósági bizottság tudomásul vette.

Várszeghy Sándor nyug. egerszeghi körjegyzőnek a vármegyénél töltött szolgálati ideje beszámíttatik közszolgálati éveibe.

Segélyek.

A wieni magyar egyesületnek, a nyitrai izr. nőegyletnek egyenkint 200 kor. szavazott meg a közgyűlés.

A Magyarországi Munkások Rokkant- és Nyugdíjgyezetének erkölcsi támogatása céljából a törvényhatósági bizottság elrendelte, hogy a közigazgatási közegek hívják fel a nép figyelmét a nagyfontosságú szociális intézmény áldásaira s hassanak oda, hogy abba az egyes községekből minél többen iratkozzanak be.

A törvényhatósági bizottság egyúttal 200 koronával az egylet alapító tagjai közé lépett be.

Ujdonságok.

Személyi hírek. Gróf Batthyány Vilmos dr., nyitrai koadjutor-püspök pünkösdi vasárnapján trencsénmegyei bérmautjáról visszaérkezett Nyitrra, honnét f. hó 4-én három heti tartózkodásra Tátralomniczra utazott. — Dr. Láng Ferenc kir. táblabíró nejevel Balázsovits Jolánnal mult hó 30-án Nyitrra érkezett és zabori villájába költözött, a hol a nyarat fogják tölteni.

vásárolt lisztről. Ezekből a számlákból látszik, hogy a liszt árai olyan nagyon nem emelkedtek. A kereskedők, a kiknek a mult évben egy kiló nulla lisztért 40 fillért fizettem, most 48 fillért számítanak fel...

A holicai főbíró azalatt, a mig Markhot a számlák adatait citálta, ott leselkedett a háta mögött és bekandikált a számlákba. A kópé talán kíváncsiságot, vajjon ki vannak-e azok a számlák fizetve?

Nem tudom észre vette-e ezt Markhot, elég az hozzá, hogy egyszerre csak beszéd közben megjegyezte, hogy a számlák, a melyekre hivatkozott, szaldirozva vannak.

— Elhisszük — mondotta halkan Deák János. Halkan csak azért, mert beteg. Egy egészséges Deák Jánost halkan és csendesnek hallani, látni és képzelni abszolút lehetetlenség. Most is minden csendessége mellett elkövette azt, hogy makacs bajával szembeállította makacsabb kuruc természetét s szenvedve bírta ki a hosszú, hat órás ülést az utolsó percig.

Megtudtuk tehát, hogy Markhot Gyulának szaldirozott számlái vannak. Hisszük, hogy az összes bolti számlái ilyenek, mert Markhot Gyula pontos ember. Bezeg, ha a politikai számláit is ilyen pontosan szaldirozta volna, most nem kellene

Legfelsőbb elismerés. Ó Felsége a király elrendelte, hogy Aranyossy József honvéd plebános és honvédtanár tanárnak nyugdíjaztatása alkalmából legfelsőbb elismerése kifejeztessék. A legfelsőbb elismerés külső jeleül a nyugdíjazott tanár megkapta a Signum Laudisnak nevezett katonai érdem-érmét.

Kinevezések. A Nagyszombatba áthelyezett Smidt Ede mérnök helyébe az érsekújvári osztálymérnökséghez Ecsedy Mihály mérnök nevezett ki.

A m. kir. földmívelésügyi miniszter Polónyi Lajos lükigergelyfalvi földbirtokos a nyitrai járásba gazdasági tudósítvá nevezte ki.

A vármegye főispánja az óturai állami elemi iskolához Brhlovits Sándor körjegyző Radóci Jordán és Szelezáček János kisbirtokos ottani lakosokat tagokká nevezte ki.

Áthelyezés. Az igazságügyminiszter Szózánszky Ferenc trencsényi törvényszéki és Prudovits Gyula devecseri járásbírói irnokokat kölcsönösen áthelyezte.

Hymen. Szukob Ilonka és dr. Vissnyovszky Rezső lapunk munkatársa folyó hó 8-án, déli 12 órakor tartják esküvőjüket Budapesten a baltárosi plebánia templomban. Az új párnak tartós és zavartalan boldogságot kívánunk.

Majthényi Rudolf nováki földbirtokosnak nagyműveltségű leányát Máriát, e hó 2-án vette oltárhoz Budapesten, ifj. Tarnóczy Béla, id. Tarnóczy Béla cs. és kir. kamarás, alsólelézi földbirtokosnak fia. Úgy az örömszülőknek, mint a fiatal házaspárnak a rokonok és jóbarátok nagy köre fejezte ki szerencsekívánatait e frigyhez, mely által Nyitra megye két régi nemes családja, még szorosabbra fűzte a rokon köteleket. Mi is őszinte szívből gratulálunk!

Birtokvétel. Dr. Mérey Tibor nyitrai ügyvéd, — Mérey Lajos orsz. képviselőnek fia — megvette Felsőköröskényben a régi Lieszkovszky-utóbb Eiszén-fele kastélyt és birtokot, 180.000 korona vételáron. — Bár sok ilyen, az ősmagyar középosztály vagyoni térfoglalását örvedetesen jelző hirt regisztrálhatnánk!

Szélhűdés. Dr. Klobusiczky Géza nyitrai megyei nyug. árvaszeki alelnököt és földbirtokost Assakürthön szélhűdés érte, mely a volt alelnök régi betegsége következményének látszik.

Ifjusági majálisok. A nyitrai felsőbb leányiskola növendékei a tanári kar vezetése alatt f. h. 3-án Esztergomba rándultak ki, a honnét a város nevezetességeinek megzemlélése után Kovácspatakra mentek, s az esti vontaival visszatértek Nyitrra. — Ugyanezen a napon az elemi leányiskola Szelenpatakra rándult ki, a hol a kis leánysereg vidám zsvajjal verte fel az erdő csendjét s látható örömmel élvezte a mozgás korlátlan szabadságát és a jó erdei levegőt.

Az érsekújvári Flenger-féle polgári leányiskola növendékei ez évben Pozsonyba rándultak, a hol sok nézni valóban volt részük. A Növéreken kívül a kirándulókat elkísérték Erhardt Viktor esp. plebános és Toma István hitoktató.

szaldiroznia a főispáni fizetés nyugtáit — pensio fejében.

A fentebbiekből a következő tanulságok szűrődnek le.

A ki Nyitra megyének közgyűlésére eljönni és ott prosperálni akar, az hozzon magával:

1. Oroszlán körmöket, a la dr. Markhot Aladár.
2. Ázsiai szabályrendeletet, a la dr. Fodor Kálmán.
3. Szaldirozott számlákat, a la Markhot Gyula.

Sziporka.

Csirkefogók beajtása.

Érdekes óvoszert alkalmaz az amerikai Patterson város a csavargók és csirkefogók ellen.

A rendőrség a megcsipett csirkefogót beviszi a kapitányi hivatalba, a hol a jómadarat nyomban beojtják. És hiába szabadkozik ellene, a hányszor behozzák, annyiszor ojtják be.

Ez az operáció úgy megfélemlítette a pattersoni vagabundokat, hogy mutatkozni sem mernek a városban s inkább mértföldnyi kerületet tesznek, mintsem hogy egy pattersoni rendőrral találkozzanak.

Ürnapja. Folyó hó 10-én ürnapján ősi szokás szerint a Felsővárosban tartatik meg az ürnap ünnepélyes istentisztelet és utána a körmenet. Ez utóbbi a székesegyházból indul ki, a hol megelőzőleg szt. beszéd és pontifikális szent mise lesz. Az istentisztelet reggel 8 órakor kezdődik a szent beszéddel.

Arany érdemkereszt. Kelecsényi Antal mocsónoki kántortanítónak 60 évre terjedő buzgó és eredményes működése után nyugalmába vonulásakor ő felsége az arany érdemkeresztet adományozta, melynek átadásával a vármegye főispánja bízott meg.

Eljegyzés. Mohay Sándor vicsáppáthi tanító eljegyezte Heszterényi Jankát Nagytapolcsányból.

A nyitrai kath. kör f. é. június hó 19-én, szombaton, a zabori zárdában zártkörű nyári táncmulatságot rendez. Belépődíj személyenként 2 korona, családjegy 5 kor. A tánc este 7 órakor kezdődik. Akik már a mulatság delelőttjén rándulnak ki, azok részére a vígalmi bizottság a zárdában társasbédet rendez, melyre előjegyzéseket a Kör szolgájanál lehet eszközölni. A mulatság megtartását a fent jelzett napon a Kath. Kör helyiségén kitűzött nemzeti színű zászló fogja jelezni. Kedvezőtlen idő esetén (mikor a zászló elmarad) a mulatságot minden körülmények közt június hó 26-án tartják meg.

25 éves jubileum. A nyitrai székeskáptalan főtisztje Nürnberg Antal mult héten ünnepelte szerény baráti körben a székeskáptalan mint földesuránál eltöltött tiszti működésének 25. évfordulóját. Született 1841-ben Felsőmalánthán, működését báró Wodianer gyomai uradalmában 1865-ben kezdette, míg 1884. évtől csekély megszakítással a székeskáptalan legteresebb uradalmát, Sarlókauszát, kellő szakértelemmel, fáradhatlan szorgalommal földesurainak teljes megelegedése a legnagyobb hűséggel kezelte. Ezen jubileum alkalmával, midőn jókívánatokkal elhalmozzák, kívánjuk, hogy a mint edesatyja Nürnberg Antal, ki 1839. évtől vezette a Sarlókauszai uradalmat, tehát mintegy 61 éven keresztül, úgy ő is a legjobb egészségben megünnepelhesse az 50 éves jubileumot is számos tisztelői örömeire. Amily szerény volt mindig az életben, olyan szerény volt az ünneplésben is.

A nyitrai megyei függetlenségi 48-as párt központi intézősége a pártnak a június 6-iki országos függetlenségi gyűlésen való képviseltetésével Mérey Lajos, a nyitrai választókerület országgyűlési képviselőjén kívül id. Deák János, dr. Lellei Jenő, Steiner Gyula, Krachun István és Deák József tagokat bízta meg.

Szocialisták mulatsága. A nyitrai ker. szoc. egyesület jun. 6-án vasárnapon a zabori zárdában házalapja javára nyári ünnepélyt rendez a következő műsorral: 1. Diszfelvonulás zene-szóval és zászlókkal. Indulás d. u. 3 órakor az egyesület helyiségéből. 2. „Hymnusz“, játsza az egyesületi pengető zenekar. 3. „Szeretem a nőket“, monológ, előadja Forró Lajos. 4. „A zsidó tüzoltó“, előadja Kálmán Béla. 5. „A komikus muzsikások“, látványosság. 6. „Izé kisasszony“, monológ, előadja Kutálék Amália. 7. „Cabaret“. Előadó: Risnyovszky János. 8. „Szózat“, játsza az egyesületi zenekar. 9. „Cseresznyeszüret“. 10. „Tombolajáték“ három értékes díjjal. 11. „Konfetti és serpenyő“ csata. 12. „Tűzijáték és kivilágítás“. — Előadás után tánc. Kedvezőtlen időjárás esetén az ünnepély a következő vasárnapon lesz megtartva.

A FMKE. közgyűlése. A FMKE nyitrai vármegyei választmánya 1909. június 6-án d. e. 11 órakor tartja évi rendes közgyűlését a város háza nagytermében. Tárgysorozat: 1. Elnökségi jelentés. 2. A tisztikarnak hat évre való megválasztása. 3. Az 1908. évi zároszámadás. 4. Az 1910. évi költségvetés megállapítása. A választmány elnöksége a közgyűlésre ezen az úton hívja meg a FMKE alapító, örökös, rendes és pártoló tagjait.

Tornaverseny. A nyitrai főgymnasium ifjúsága f. hó 8-án délután 5 órakor tornaversenyt rendez. Sorrend: 1. Felvonulás. 2. Közös szabadgyakorlatok. 3. Csapatornázás. 4. Svédrendszerű

gyakorlatok a tornapadon. 5. Kötél- és póznamaszás. 6. Főverseny. 7. Iskola és versenyvívás. 8. Távolugrás helyből. 9. Mintacsapat a háromkörös lövön. 10. Díjkiosztás és elvonulás. Belépti líj személyenként 1 kor. A belépti díjkból befolyó jövedelem jótékony célra fog fordítani. Erre való tekintettel felülfizetések köszönettel fogadtatnak.

A közművelődési ház bizottsága. A Nyitrai építendő közművelődési ház munkálatainak intézése és ellenőrzésére Nyitrai megye tavaszi közgyűlése bizottságot küldött ki, melynek feladata lesz az építéssel összefüggő összes részletkérdéseket előkészíteni és megoldani. A bizottság tagjai: Gróf Desewffy Emil, Clair Vilmos, Faschler Ferenc, dr. Gyürky Géza, Gyulai Mihály, Juhász Sándor, Králik Adolf, Kútvaszer István, Mérey Lajos, Turchányi Ödön.

Halálozás. Simonyi és varsányi Simonyi Elemér az aranyosmaróthi kir. törvényszék elnöke május hó 26-án életének 48-ik évében hosszas betegeskedés után Aranyosmaróthon elhunyt. A boldogult a Simonyban (Bars m.) lakó Simonyiak közül származott s fia volt Simonyi Sándornak, a ki a szabadságharcban is részt vett. Halálát gyászolja neje szül. Konkoly Thege Sarolta, fia Sándor, testvérei Simonyi Béla Bars vármegye főispánja, Simonyi Irma férj. báró Friesenhoff Gergelyné és nagyszámú rokonság. Hült tetemeit május hó 29-én helyezték el Simonyban a családi sírhelyen.

Vörösmarthy Géza nyug. máv. tisztviselő életének 58-ik évében Tótmegyerén meghalt. — Nyugodjanak Békében!

Jubileumi disztrakoma. Petrács Károly trencsényi árv. elnök és Miló Elek árv. ülnök elnöki illetve ülnöki szolgálatának 25-ik évfordulóját Trencsény vármegye közönsége és tisztikara fényesen ünnepelte meg, az e hó 25-én az Erzsébet szálló nagytermében rendezett disztrakomán. A vármegye minden részéről egybegyűlt közel 200 megyebizottsági tag délután 2 órakor foglalta el a virágdíszben pompázó asztalokat s harsány eljenzéssel üdvözölte a belépő jubilánsokat. Az első felköszöntőt dr. Smialovszky Valér főispán az ősi szokáshoz híven a királyra mondotta, melyet a közönség állva hallgatott meg. Ezután Szencsényi György országgyűlési képviselő lelkes szavakkal ecsetelvén Petrács Károly és Miló Elek érdemeit, melyeket nemcsak hivataluk lelkiismeretes ellátásával, hanem a társadalmi téren is kifejtett üdvös és közhasznú tevékenységükkel szereztek, a vármegye közönsége nevében üdvözli őket negyedszázados elnöki, illetve ülnöki jubileumuk alkalmából. A lakoma mindvégig emelkedett hangulatban folyt le.

Rakovszky Béla a kerületében. Rakovszky Béla a zsámbokréthi kerület országgyűlési képviselője pünkösd vasárnapján d. u. 3 órakor Chinoránban beszámoló beszédet tartott, amelyet Fiebig Alajos tót nyelven tolmácsolt. Innét Nadlányba ment. A nadlányi választók már a chinoráni erdőnél várták és zenével kísérték a közsébe. Itt is beszámolóját Fiebig Alajos tolmácsolta tótul. A választók úgy a Chinoránban, mint Nadlányban változhatatlan bizalmukról biztosították képviselőjüket. Másnap Gramantik Ágost kiseretében Kisvendégre ment, a hol a kath. népszövetség szervezését nagy siker koronázta. Délután Sissón volt népszövetségi gyűlés, a hova a szomszéd falvak lakói is eljöttek. Kisvendégen és Sissón 202 léptek be a népszövetségbe.

Feloszlott birtokossági tanács. Nyitrai vármegye közigazgatási bizottsága a Galgóccon Blaskovics Emil elnöke alatt működő közbirtokossági tanács működését betiltotta s a tanácsot feloszlatta. A tanács ugyanis legutóbbi gyűlésén azt határozta, hogy a vasút által kisajátított földek eladási árért új legelőterületeket szerez. A marhával nem bíró érdekeltek felebezésére a hatóság a birtokossági tanács egész tevékenységét és szervezetét törvénytelennek találta s ennek alapján azt feloszlatta.

Kitüntetett iparos ifjak. A nyitrai kath. legényegylet 1907. őszén a vidéki legényegyletek bevonásával Nyitrai iparkiallitást rendezett. E kiállításon a többi között a rajeczi kath. ifjúsági kör három kiállító tagja is részesült kitüntetésben, névszerint Bristyegenszky József faragott disztárgyakért (dobozok, képketrek, tálcák) elismerő oklevéllel, Majbó László női cipőért a kereskedelmi miniszter bronz érdemével és oklevéllel, Ribárik József pedig imazsámolyért ugyan csak bronz érdemmel és oklevéllel lett kitüntetve.

Eme kitüntetések ünnepélyes átadása május hó 31-én történt a rajeczi ifjúsági kör rendkívüli közgyűlésén. Chilkó Pál egyleti elnök, miután a munka nemesítő hatásáról tartott előadást, átadta a fentnevezetteknek a kitüntetési érmeiket és okleveleket s becseletes munkára, valamint kiváltsággal az abban való tökéletesbülésre buzdította őket.

Feloldott bírósági ítélet. A nyitrai kir. törvényszék felebbviteli tanácsa május hó 29-én tárgyalta azt a rágalmazási pert, melyet Gélber Kornél malántai gazdatiszt indított egy névtelen feljelentő ellen. A tanács az első fogú ítélet megváltoztatásával, a rágalmazással gyanúsított vádlottat felmentette s a főmagánvádlót a perköltségekre elmarasztalta. Az ítélet jogerős.

Katholikus népszövetségi mozgalom. Molnoson pünkösd hétfőjén tartotta meg a népszövetség első nyilvános gyűlését. Beszámoló volt az egy félévi munkásságról. De élő példája egyuttal annak is, hogy a köznépi fiai között akad nem egy, aki természetes eszével, szónoki tehetségével jó agitátora a szövetkezés eszméjének. Mert Molnoson a nép fiai beszéltek és nagyszerűen beszéltek. Gyuris János gazdaember nyitotta meg a gyűlést. Szép összehasonlítással kezdte beszédjét. Az angolok néhány száz katonájukkal kényszerítették a hatalmas Chinát, hogy kikötőt megnyissa előttük. Százan milliókat győztek le, mert műveltek és modern fegyverekkel ellátva voltak. Magyarországon is a katolicizmus millióit kis számú ellenségei szinten legyőzték, mert műveltek, képzetek, összetartók voltak, míg ellenben a katolikusok között dült és dült az egyenetlenség, vizály és műveletlenség. Felszólítja azért nagy számú hallgatóit, hogy tömörüljenek a népszövetség zászlaja alá, olvassák szorgalmasan kiadványait, hogy így képzett harcosaivá válhassanak a katolikus ügynek. A nagy tapsal fogadott beszéd után Látecska József ács, molnosi lakos beszelt majd háromnegyed óráig. Nagy olvasottságra és feltűnő politikai éleslátásra való beszédjének ez volt körülbelül az eszmemenete: Magyarországon a katolikusok ügye válságos helyzetben volt a liberalizmus uralma alatt. Ez a liberalizmus és főkolompósa Tisza Kálmán hűsoszafék rendszerével elámitotta a katolicizmus vezető elemének nagy részét, akik keveset törődve a vallás ügyével részni hagyták annak jogait. Iskoláinkat államosították, a házasság szentségét alapjában megtagadták, a vezető hivatalokba protestánsokat és kálomistákat töltek, a törvényhozás terén a zsidóság érdekeit pártolták. S ezzel sokak szívéből kiölték a hitet és a nép kezéből kiragadták meg a betevő falatot is. De Isten megkönyörült ez országban. Küldött számára Zichy Nándor grótot és kisdéd csapatát a néppartot. Ezek azután felrázták az országot álmából, s ezeknek, valamint az öntudatra ébredt népek közzönhető, hogy a hűsoszafék napjainkban annyit darabra tört, hogy még száz trencsényi drótos sem tudná összedrótozni. Az ébresztés nagy munkáját a kath. népszövetség folytatja és fokozatosan előmozdítja. Tanít, buzdít, felkarolja a nép anyagi jólétét is s majd 200 ezer tagjával hatalmas támasza a katolikus ügynek. Itt a szónok a molnosi népszövetségre tért át. 43 taggal alakult meg 1908. dec. 13-án. Ma már 147 tagja van. Tartott 7 gyűlést, melyeken a politikai, a községi, a családi és a magán élet legégetőbb kérdéseit beszéltek és vitattak meg. Nem feledkezett meg tagjainak anyagi jólétéről sem. 5 vaggon tűzfűt hozatott már eddig számukra, melynél, tekintetbe veve a Nyitrai vett tűzifa átlag árát, 242 kor. nyertek a tagok. Hozzáadva a fuvarozás után járó 60 koronát, melyet szintén a népszövetségi tagok kaptak, a fahozatalból a molnosi nép 302 kor. hasznat nyert. Ezeket előadva a szónok kéri a tagokat, hogy hűek maradjanak a népszövetség zászlajához. Szünni nem akaró taps és eljenzés követte szavait. A nép fiainak nagyszerű szónoklatai után még dr. Krajcsovics István helyi igazgató mondott néhány buzdító szót a néphez, mire a gyűlés a Hymnus eléneklésével véget ért. A régi tagokhoz 11 új tag iratkozott be s így Molnoson a népszövetség 158 odaadó harcos fölött rendelkezik, akik készek küzdeni a katolikus ügyért és jogokért.

Nagyatapolcsányban máj. 30-án délelőtt Gramantik Ágost fényes sikerű népszövetségi gyűlést rendezett, melyen rengeteg népsokaság vett részt. A gyűlésen a kerületbe beszámolóira készülő Rakovszky Béla képviselő eloökölt. A gyűlésre nagy számmal eljöttek a nagytapolcsányi zsidók is, akiknek megjelenése Rakovszky Belának alkalmat szolgáltatott a következő megjegyzésre: „Látom, hogy itt más felekezetteliek is nagyobb

számmal jelentek meg, a minék én őszintén örülök, mert alkalmuk lesz meggyőződni arról, hogy a kath. népszövetség nem irányul más felekezetek ellen, hanem a nép érdekeinek felkarolását hazafias irányban célozza. Bizonyos oldalról úgy igyekeznek a népszövetséget benutalni, mintha az egy zsidó ellenes mozgalom volna; holott ép a zsidóság legjobban tudhatja azt, hogy noha kissé már későn, de mégis csak az általuk mutatott dicséretes példát követjük, amidőn szervezkedünk, a mint ők is az Alliance Izraelite-ben szintén szervezkedtek, ami által arra a hatalomra tettek szert, a melynek birtokában most is vannak. Nem vehető tehát nekünk katolikusoknak sem rossz néven, ha az általuk adott példa követésével erőhöz akarunk jutni, a melynek most teljes híjjával vagyunk. Utánna átvette a szót Gramantik Ágoston és nagy hatással beszélt tót nyelven a népszövetségről. Hogy Nagytapolcsányban most kath. mozgalom van, az Gramantik Ágoston és Pazsika Vilmos műve.

Évzáró vizsgálatok. F. hó 3-án megtartattak Sarlókajszán az évzáró vizsgálatok. A gyermekek magyar feleleteikkel, bátor fellépésükkel általános csodálkozást keltettek. A tanító önfeláldozóan 125 tankötelessel végzi nemes, honmentő munkáját. Vizsga után Főtiszt. plebánus urunk hatásos szavak kíséretében adta át *Czobor* Béla sarlókajszai lakos, megbízottsági tagnak tiz kor. pénzbeli ajándékát két, a magyar nyelvben kitűnt növendéknek, akiknek szülei könyvelt szemekkel mondtak köszönetet tanítójuknak, aki gyermekeikkel oly sokat fáradt.

Tanítói gyűlések. Május 27-én Nagytapolcsányban a „Korona” szállóban tartották évi rendes közgyűlésüket a nagytapolcsányi kerületi róm. kath. tanítók. Az egyesületi ügyek letárgyalása után alapos vita tárgyává tették az ismétlé iskolák mai állapotát. *Streicher* Ferenc előadó véleményéhez csatlakozva kimondták, hogy az ismétlé iskolák, legyenek azok akár gazdasági, akár pedig általános irányúak, mai szervezetükben nem felelnek meg a hozzájuk fűzött várakozásnak. Régen tudott baj ez, melynek gyógyítása kizárólag tanügyi kormányunktól függ. A csekély eredmény okai: A kevés heti óraszám, és az a körülmény, hogy az ismétlébe jövő ifjúság a mindennapi iskola különféle osztályából kerül fel, végül hogy a tanítók ezen munkájukért néhol semmi, vagy nevetéses díjazásban részesülnek. Az énekköltés gyakorlati módját ismertette *Pazsika* Vilmos. Szerinte a Tanterv rendelkezése speciális viszonyainkat véve figyelembe az volna, hogy a gyermekek minél több alkalommal vegyenek részt az éneklésben. Utal a templomra, ahol igen sok alkalom nyílik arra, hogy növendékeink énekbéli készségét fokozhatjuk. Szóba került még a nem állami tanítók feljárú vasúti jegye. A közgyűlés feliratban fordul a mozgalom irányító szervéhez az O. K. T. T., hogy e méltányos és jogos kívánság minél előbb megvalósuljon. A tanulságos gyűlésen mintegy 45-50 tanító és iskolaszéki elnök vett részt.

A nagytapolcsányi és nyitrai székelyi járási tanítótestület június 1-én a nagytapolcsányi áll. polg. iskolában tartotta az évi közgyűlését. A gyűlésen sok érdekes dolog került szóba, melyek közül megemlítjük, hogy *Murányi* Ede előadásához csatlakozva, szükségesnek tartja a járási tanítótestület is egy megyei tanügyi szaklapnak a megindítását. Úgyes módon ismertette *Hauer* Bertalan az Alkotmánytan tanításának módszerét a népiszkola VI. osztályában. Az előadásra reflektálva *Gramantik* Ágoston is felszólalt, ki e fontos tantárgy tanítását azzal véli elevenebbé s a mindennapi élet számára gyümölcsözővé tenni, ha a tanító a kötelességek ismertetésekor megismerteti növendékeivel, mint jövőendő állampolgárokkal *jo-gaikat* is. Sok társadalmi bajunk kelevénye a tudatlanság és a féltudás. Formás és talpraesett felszólalása élénk tetszést váltott ki a hallgatóságból. *Zsoldos* Károly járásköri elnök nyomban egy tanítási tervezetet mutat be a közgyűlésnek ugyancsak az Alkotmánytan köréből, amelyből fényesen kiviláglik, hogy alkotmányos intézményeink tárgyalása közben a gyermek előtt kapcsolatba hozzuk a régebben szerzett ismereteket az új ismerettel, s mindig rámutatunk honpolgári kötelességei mellett az egyház és a társadalom iránt lerovandó kötelességeire is, melyek többé-kevésbé jogai is. *Lieszkowsky* József a beszédértelmez gyakorlatok anyagát és felosztását ismertette Balló legújabbban megjelent vezérkönyve nyomán. A gyűlés végén *Lebisch* Lőrinc és *Emresz* Róbert polgári iskolai kartársak szíves előzékenységgel bemutatták a polgári iskola fizikai szertárát és rajzgyűjteményét, melynek végeztével a szépen sikerült gyűlés véget ért.

Elfeledett szobor. A bold. Szűznek a nyitrai törvényszéki palota előtt felállítandó szobrára „Isten nevében” jelige alatt N. N. Nyitrai-ról 10 kor. küldött. Hozzáadva a lapunk május 30-iki számában kimutatott 3961.30 kor.-hoz, lesz főösszeg 3971.30 korona. — Isten fizesse meg.

A nyitrai róm. kath. főgimnázium tornazászlajára adakoztak: A nyitrai főgymn. ifjúsága 38 K 77 fill., A nyitrai torna- és vívőegylet 30 K, Bende Imre püspök, Wilezek Frigyes gróf 20-20 K, Árpási Imre, Bathány Vilmos gróf, Tichy Tivadar, Verő Zsiga 10-10 K, A nyitrai légszeszgyár, Faschler Ferencné, Huszár István, Ronchetti Oszkár, Szurmay József, Verő Arthúr, Verő Sándor 5-5 K, dr. Halassy Lipót, Langmähr János, Szeghő Zsigmond dr. 4-4 K, Adler, özv. Braunsteinerné, Czoher Kálmán, Györgyössi, N. N., Salvendi Lipót, Steszkal József, Verebely Géza, N. N., N. N., N. N. 3-3 K, Babóthy Olivérné, Barta Ignác dr., Bokross János, Borossy Lipótné, Csernyák Rezső, Csillaghy, Demény Jenő dr., Ehrenfeld Gyula dr., Eiser Sándor, Gáspár József dr., Glaser Ede, Grosz Reska és Jolán, Havass Armin, Höllrigl Ödön, Kramer Adolf és fia, Kutvaszer István, N. N., N. N., N. N. Nirsee Lajos ifj., Pitzer és Hauzer, özv. Polyák Pálné, Pongrácz Kálmán ifj., Prendl, Puchovszky Bálint dr., Romhányi Jánosné, Schlesinger, Schlesinger Lipót, Sümegh János, Sz. D., N. N., N. N., N. N., N. N., 2-2 K, Aujesky József, Benedek testvérek, B. G., Csernyák Rezső, Donáth, Egressy dr., Endrődy Gyula, Fischhoff Béla, Felsner, Gisser Gyula, Goldstein Henrik, Juhász Sándor K. Maub, Kantorek Kajos, Kubányi István ifj., Merkader Antal, Misner, N. N., N. N., N. N., N. N., N. N., N. N., Novotny Vilmos, Ötvös, Seeber Vilmos, Széchenyi Sándor, Szenes Ibolya, Turchányi Ödön, Vagyon Moskóné, Verő Jenő, N. N. 1-1 K. val.

Végrehajtóbizottsági ülés. Trencsénvármegye szövetekezett pártjainak központi végrehajtóbizottsága f. é. május hó 24-én az állandó választmány ülése előtt értekezletet tartott, amely hosszú idő múlva ismét igen látogatott volt. Jelen voltak: *Baross* Jusztin elnök, *Szilái* István alelnök, *Dr. Gyuriss* Emil, *Jánoki-Madocsányi* Gyula, *Mednyánszky* László, *Szmevcányi* György orsz. képviselő, *Dr. Pető* Béla főtítká, *Bereghi* Endre, *Dr. Décsy* Aladár, *Károlyi* János, *Dr. Pattantyús* A. Márton, *Rényi* István, *Ucsnay* Ernő, valamint a vármegye főispánja: *Dr. Smialovszky* Valer. Az értekezlet mindenekelőtt a *Polyák* Béla lemondásával megüresedett közg. bizottsági tagsági helyre egyhangulag jelölte: *Dr. Schvertner* Antal nyug. alispánt. Majd a tavaszi közgyűlés tárgysorozatában szereplő, Abauj-Torna megye fuzió átírata képezte megvitatás tárgyát. Az értekezlet ugyan-csak egyhangulag az átírat felett való napirendre térés mellett foglalt állást. Egyéb politikai jelentőségű tárgy nem lévén kitérve a közgyűlés napirendjére, az értekezlet evvel véget ért.

Az „Élet.” Katholikus szépirodalmi hetilapunk pünkösdi számában ismét színes képeket kaptunk. A tavasz virágait, mesteri reprodukcióban. A pünkösdi számot már új címlap díszíti. Modern és egyszerű, a legelőkelőbb angol folyóiratok izlése szerint készült. E címlap állandó marad, hogy állandóan jelezze az Élet változatlan egyéniségét: a józólést és egyszerűséget. A szám tartalmából kiemeljük dr. *Prohászka* Ottokár „Pünkösdi Lélek” című cikkét, melyben az illusztris szerző hiteltví igazságokat visz be a lelkekbe, költői szárnyakon. Az aktuális érdekességű illusztrációk közül a *budapesti lovaspolo* képei ragadják meg leginkább a figyelmet. A magas színvonalon álló lap előfizetési ára egész évre 20 kor., félévre 10 kor., negyedévre 5 kor., egy hónapra 2 kor. — Megrendelhető Budapesten, VIII. Szentkirályi utca 28. sz.

Pöstyén fürdőből. A budapesti orvosi kaszinó 24 tagja május hó 29-én este a források, a fürdők és egyéb balneológiai berendezések tanulmányozására Pöstyén fürdőbe érkezett. Az orvosok vasárnap délutánig maradtak a fürdőhelyen, a honnét 4 órákor tovább utaztak. A tanulmányút legközelebbi célja a Tatra.

Krammer Teréz asszony a budapesti opera kiváló énekesnője 3 estén át vendégszerepelt a pöstyéni színházban. A művésznő csütörtökön f. hó 3-án kezdte meg vendéjártékát, mely alkalommal Strauss kitérő operettejében a „Denevér”-ben Rosalinde szerepét játszotta. *Krammer* asszony pénteken a „Czigánybaró” Saffiát, szombaton pedig, vendéjártéka befejezésül az „1001 éj” című operetteben Leilla szerepét adta elő.

A fürdőt 1909. jún. 2 ig 3265 személy látogatta.

Siketnémák felvétele. A Pozsony városi áll. s. siketnéma-intézet igazgatósága a siketnéma gyermekek szüleinek figyelmébe ajánlja, hogy amennyiben gyermeküket a jövő 1909/10. tanévre az intézetbe felvétetni óhajtják, a felvételt már most folyamodjanak. Csak a június 15-ig beérkező kérvények fognak tárgyalatni. Felvételnemre és felekezetre való különbség nélkül 7-10 éves siketnémák, továbbá 7-15 éves későbbi korban megsiketült beszédmaradványos gyermekek. Szegények ingyen ellátást nyernek. Felvételi tájékoztatót és a kérvényhez szükséges nyomtatvány-úrlapot az érdeklődőknek díjlaul küld az intézet igazgatósága (Pozsony, primáspalota.)

Csendélet egy vendéglőben. Mult hó 29-én távbeszélő után felhívták rendőrségünk figyelmét egy a sátorotáborban garázdálkodó földművesre, ki az ottani Knotek-fele tábort vendéglőben oly kihívó módon viselkedett, hogy csak a rendőri beavatkozástól várhattak ellene segítséget. A kiküldött rendőrök lefogták a még mindig duhajkodó részeg embert s a kapitányságon előállították, hol *Schneider* Ferenc gerencséri lakosnak nevezte magát. Kihágás miatt eljárnak ellene.

Katonák visszaérkezése. A két hónappal ezelőtt Szerajevóba elvezényelt trencsényi 71. gyalogezredbeli harmadik zászlóalj május hó 27-én éggeli 7 órákor érkezett vissza katonai vonaton Trencsénbe. Az állomáson a bajtársak és a város lakosságának nagy tömege fogadta a visszaérkezetteket, a kik a kivonult zenekarral élükön vígan meneteltek a kaszárnyába. Az udvaron *Canič* ezredes ezredparancsnok szép szavakban mondott köszönetet a tisztikárnak és elismeréssel adózott a legénységnek, amely fokozott mértékben teljesítette szolgálatát. A viszontlátás öröme a tisztikar aznap este kedélyes társasvacsorát rendezett.

Megláncolt kocsis. Durva kifakadásával és erőszakos magaviseletével a minap egy *Iván* Ferenc nevű 21 éves alsóközérsényi születésű kocsis hatalmas csődületet hozott össze az Erzsébet-úton a honvédlaktanya közelében. A hősködő legény rendőri figyelmeztetésre sem akart alább hagyni duhaj kedvével, sőt az egyik rendőrnek nekitámadva, azt erősebb fellépésre kényszerítette. Vasra verve kísérték be a kapitányságra, hol bűnvádi feljelentéssel éltek ellene.

Megharapott kis fiú. Blaumontag *Dávid* nyitrai lakos 6 éves *Simon* nevű kis fiát mult vasárnap egy kóbor kutya a jobb arcán mélyen megharapta. A szülők feljelentése folytán vizsgálatot indítottak annak megállapítására, kit terhel a felelősség a baleset körül. Sőt az egyik rendőrség türelmét a sűrűn előforduló hasonló esetek, ami kétségtelenül hiányos ellenőrzésre vall. Városban egyáltalában nem lenne szabad kutyát tartani, haszon nincs belőle, baj azonban sok is.

Gyanus beszerzések. A rendőri hatóságnak tudomására jutott, hogy egy *Dolezal* Mihály nevű 19 éves kőművesegéd nagyobb mennyiségű gyanus eredetű ingóságokkal dicsekszik barátai előtt. A rendőrségen előrendelték a gyanúsítottat a vizsgálatot, mely meglepő eredményre vezetett. A megtartott házkutatás alkalmával számos olyan tárgyat találtak nála, melyekről egyrészt nem tudott felvilágosítást adni, másrészt oly naiv fogásokkal akarta magáról a gyanut elterelni, hogy a rendőrség sejtelméi csak erősödtek. A nem igazolt eredetű holmik között egyébként igen értékes arany ékszerek is akadtak, melyekről úgy nyilatkozott, hogy azokat budapesti tartózkodása alatt találta. Minthogy ilyen s hasonló kijelentések nem elégítették ki a rendőrséget, vizsgálatot tettek folyamathoz annak kiderítésére, honnan szerezhette a gyanúsított a hatóságilag lefoglalt tárgyakat. Ez ügyben eleddig további nyomra nem akadtak.

Részeg utcai leány. Mennyire lesüllyed egy némely erkölcsi érzéke, annak szomorú bizonyítéka az alanti eset, mely ugyancsak szigorú rendőri intézkedést érdemel. Valami *Jambrikovics* Mária 32 éves utcai leány a mult vasárnap részeg állapotban megállította az utcán járókélőket s durva és erkölctelen viselkedésével általános megbotránkozásra adott alkalmat. A magával szinte tehetetlen személyt úgy kellett a rendőrségre hurcolni, hol elzárták s meg nem engedhető üzelméi miatt eljárást indítottak ellene. Itt megemlítjük, hogy nevezett nő hasonló tettei miatt már többször volt elzárással büntetve s szennyes utcai magaviseletével már számtalan panaszra adott okot. A rendőrség mind szigorúbb fellépése vele szemben ilyen körülmények között a legteljesebben indokolt.

A haditengerészet ruházati szükségletének szállítása. A pozsonyi kereskedelmi és iparkamara értesíti az érdekelteket, hogy a polai cs. és kir. kikötői tengernagyi hivatal pályázatot hirdet a haditengerészet számára az 1910—1912. években szükségletű posztó-, gyapjú-, gyapot és len szövetek, továbbá bőrneműek szállítására. A vonatkozó szállítási hirdetmény a „Budapesti Közlöny” f. é. május hó 30-diki számában jelent meg. Az általános és részletes szállítási feltételek s az ajánlat mintája megtekinthetők a kamara titkárságánál.

Hirdetések a „NYITRAMEGYEI SZEMLE” számára igen jutányos áron felvétetnek Nyitrán, Huszár István úr könyvkereskedésében, ahol a lapra is elő lehet fizetni.

Közgazdaság.

A gerencséri legelő befásítása.

A gerencsériek szerencséje, hogy őket páratlanul elhanyagolt legelőjük befásítására jöttevén szorították. A mostani évtizedes, sőt évszázados elhanyagolás mellett alig május közepétől nem is június végéig van rajta egy kevés fű. Azután egész nyáron, ősszel kiperzselve, kiszáradva használhatatlan, legföllebb, ha egyesek néha azért mennek ki a jósággal, hogy az valamit a közeli tilosban harapjon. Ha gyümölcs-fával befásítatják 10—20-szor több fű lesz rajta és 1000-szer több hasznot fog hozni és értéket képviselni.

A legelő gyümölcsfakkal befásítását nem egy, hanem három év alatt kérje és mozdítsa elő a község.

1. Már ősszel ássanak gödröket 6—7 méter távolságban és sorokban. Szeles helyekre cseresznye- és körtefák, a középszedes helyre almafák, és csendes, szélvédett helyekre dió- és szilvafák, ez utóbbiak felváltva ültetendők. Az első évben a befásított harmadon azután a többi 2 harmadon is, 10-szer annyi fűvet fognak kaszálhatni, mintha üresen hagyták volna a legelőterületet. És ez nem több munka, nem több mulasztás, mint minőt a mostani legelő-kihasználás mellett a gazdák 2—3 darab legeltetésénél végeznek. És marhájuk jobb lesz.

2. A gyümölcsfák igen nagy hasznot, sok jövedelmet fognak hozni, előmozdítják a keresetet, s jelentékeny értéket fognak képviselni. Az egy harmadon legyen kiültetve 1000 drb. gyümölcsfa, 5 év múlva mindegyik megér 10 koronát: ez 10,000 korona; 10 év múlva mindegyik megér 50 koronát: ez 50,000 korona; és 10-ik évtől kezdve, de előbb is, átlag 5—8—10 ezer korona tiszta hasznot ad. És kétszer is fognak alattuk fűvet kaszálni. Miért nem hozna egy 10 éves átültetett gyümölcsfa 5—8—10 korona tiszta hasznot, kivált a gerencséri határ e részében, a nyitrai jó és közeli piac mellett?

3. A gerencséri legelő-terület régi, évszázados, rossz kezelését bizonyítani nem kell. Vessen bárki csak pillantást a legelőre, láthatja, hogy minő terület az. És hasonlítsa össze a zabori szőlőkkel, vagy a sátoztábori területtel, első tekintetre észreveszi a nagy különbséget. Emitt buján nő a szép fű, amott a terület kopár, sovány fűvel benőtt, a nyár legnagyobb részén át kiégett.

4. Nagy károsodást szenvedett a község a multban és szenvedne a jövőben, ha ezt a páratlanul nagy jótétet, hogy a legelő gyümölcsfakkal fasították be, akadályozná. Csak látszólagos haszon az évszázados gerencséri legelő-kezelés. Áldani fogják azonban azt az időt, és nemzedéket, mely a befásítást megkezdette és keresztül vitte.

5. A sátoztábor körül milyen terület volt azelőtt, és milyen most a befásítás után, mennyi fa, fű van rajta és mily szép. Csakhogy át kellene menni a gyümölcsfaültetésre. Gyümölcsfa lehetne a mostani fa helyett, és gyümölcsfasorokkal lehetne a gyakorlóteret mezőkre felosztani, a legénységet sikerrel lehetne oktanni a gyümölcsfa kezelésre. Ezzel újabb ter nyitnának a hasznos ismeretek terjedésének, a mi sok községre nézve közgazdasági haszonnal járna.

6. Nem hiszem, hogy a gerencsériek az utódok nehéz szívét magukra venni hajlandók lennének a legelőjük rendtelenségével, és a befásítási rendelet megmérhetlen nagy hasznának meghiusításával.

Ha lehetne a gerencsérieknek szánt nagy jótétet más községbe átvinni: meghívnam őket, hogy 5 év múlva jöjjenek megnézni az azelőtt kopár területből keletkezett — paradicsomot.

Velcsy Antal,
nyitrai községi plébános.

Irodalom.

Politikai Magyarország. Az Orsz. Függetlenségi és 48-as Part erkölcsi támogatásával nagyszabású történelmi és politikai munka jelenik meg. Címe: „Politikai Magyarország.” Főszerkesztője Szász József országgyűlési képviselő. A munka 3 főreszből áll. 1. rész: Politikai történelmi rész, a melynek célja kidomborítani, hogy Magyarország fenmaradása, ereje, minden nagysága egyetlen törekvéstől nyert tápot, életet: az önállóságához, függetlenségéhez való törhetetlen ragaszkodásából; minden dicsőséget ez hozta meg. 2. rész: A politikai életünk alapjainak és tényezőinek ismertetése; államiségünk eszméinek kidomborítása. 3. rész: Politikai szereplők lexikonja, mely felöleli az az önállóságunkért folytatott munkában résztvevő összes szereplőket.

Az **Egyházi Közlöny.** (szerkeszti Gerely József) XXI. évf. 22. száma a következő érdekes tartalommal jelent meg: Vezércikk: Orion, Italia Unita. — Egyetemes egyház: Hofbauer Kelemen és Oriol József szenttéavatása. — A katolikus püspöki kar szeniorjai. — Csendes kulturkampf Olaszországban. — Aki már elteltek a papfalással. — A hit megfogyatkozásával jön a babonáság. — A berni kormány tágit kulturkampfos békóin. — Angol katolikusok szervekedése. — Az angol katolikusok sérelmei. — Mennyit takarítanak meg a katolikusok az Egyesült Államokban. — Mozgó templomok Amerikában. — Az örmény kereszténymészárlások. — Protestáns fakultás a prágai egyetemen. — Sajtónap Gyórszentmártonban. — Időszéri kérdések: (MT), Tiroli hangok. — Vallásitanítás: (GG), A hitoktatás Franciaországban. — Szociális kérdések: Guzsvenitz Vilmos, Szociális kurzus a központi tanárok számára. Lelkipásztor: (LX), Reflexiók a tiroli kath. Nagygyűléshez. — Különféle: (GV), Blasting the Rock of Ages. II. — Irodalom: Gerely J. Jolán: ar. Paul Wilhelm von Keppler, Mehr Freude. — A hét világródmából. — Művészet: Madonna della Sedia. (Képpel.) — A hét krónikája. — Közgazdaság. — Személyi változások, hírek és apróságok. (A sajsópártolástól. — Dinamit a gyertyában. — Szép atyafiság.) — Szerkesztői üzenetek. — Hirdetések. Szerkesztőség és Kiadóhivatal: Budapest, VIII. ker. Esterházy-utca 15.

CSARNOK

Az Ocskay-család pareskedése Pöstyén birtokáért 1488—1591-ig.

Okmányok alapján írta: Follajtár József.

Lehet már vagy huszonöt esztendeje, hogy nagyszombati gymnazista koromban kezembe került Jedlicska Pál „Kiskárpáti Emlékek Vöröskötől — Szomolányig” című munkája. Tavasszal volt. Előadások után ki-kijártam a várost környező mezőre, részben tanulni, részben olvasni. Ilyen alkalommal lapozgattam az említett könyvet, s elnézegettem az előttem elterülő — a könyvben leírt — vidéket: Vörösköt, Szomolányt. Szemem ilyenkor önkéntelen arra tévedt, hol édes szülém lakott: Pöstyén környékére. Az olvasottak hatása alatt elém tárult mindaz, mit kiskoromban elbeszélni hallottam, elvonultak előttem a nagy emberek, az események... Egy ilyen alkalommal megfogadtam volt, ha Isten kedvez s körülményeim engedik, felkutatom a kis falum történetére vonatkozó adatokat és megírom a történetét.

A fogadalom óta sok idő mult el. Az akkor még gyerek fogadkozóból deres ember lett: ám a jó Isten megsegített, az anyag együvé került; most már tudom, mi történt kicsi szülőfalumban, meg a környékén.

Nem vagyok önző ember; nem rejtem el, mit fáradsággal összehoznom sikerült. A sok részlet közül ime egy: közreadom, s ezzel beváltom ígéretemet.

A méltán regényesnek mondott Vágvölgynek természetani szempontból legérdekesebb pontja, a világhírű fürdőjéről nevezetes Pöstyén.

Mednyánszky¹ és Pauler² állítása szerint, már a rómaiak ismerték. Okmányaink azonban

csak 1113 óta említik. Ezen időben szomszédos a zabori apátság birtokaival. Későbbi adatok szerint a banai vár tartozéka,³ majd pedig a Hunt-Pazmán család bényi ágának birtoka,⁴ kiktől — névszerint Kázmér fiai, Ugrin, Péter, Lampert és Lászlótól — Csák Máté vette el és bitorolta egy ideig. Sok, égbekiáltó gonoszságai és nyílt hűtlensége miatt a király általános felkelést rendelt el ellene és visszavette a rablott jószágokat, hogy megjutalmazza velük jogos tulajdonosaikat, kik sokféle módon adták jelet a király iránti hűségnek.⁵ Nem sokáig bírhatták visszaszerzett birtokaikat. Csák Máté nem az az ember volt, ki egykönnyen felejtett. Bizonyos, hogy alig két évig tartó nyugalom után — 1301-ben — Csák Máté visszaszedte tőlük a többi között Pöstyént is.⁶

Robert Károlynak jutott a feladat: véget vetni a rablógazdálkodásnak. Csák Máté legyőzése után lecsendesedett a Vágvidék. Óriási birtokai, melyeket a vele nem tartó tulajdonosoktól ragadott volt magához, a király kezére jutottak. Tekintélyes részeket visszakapták azok, kik a vizsgáló bizottság előtt előmutatták az okleveleket. Kázmér fiai a zürzavaros idők következtében okmányokat felmutatni nem tudván, csupán Bényt kapták vissza. Pöstyén a király kezén maradt, ki azt — jöllehet előzőleg soha oda nem tartozott — Temetvény várának uradalmába bekebelezte. Mi indíthatta erre? ma bajos eldönteni. Talán az egyöntetű kezelés. Sok száz évig maradt ezentúl az uradalom kötelekében. De nem a király kezén. A visszafoglalt birtokok nagyobb része egyes kiválók párhívek jutalmazására lett fordítva.

Károly királynak sok kiváló hive között egyike a legelsőnek Tóth Lőrinc, a királyi zászló-tartók mestere, Sempthe és Temetvény várak vitéz kapitánya.⁷ Fiai: Miklós és Lökös már atyjuk életében előkelő hivatalokat töltöttek be és kiváló szolgálatokat tettek az új királynak, Lajosnak olaszországi hadjárata alkalmával. Az ott tanúsított vitézségükért Galgóc és Temetvény várak és tartozékaikat nyerték jutalmul.⁸

Az Anjou ház érdekében folyó küzdelmek, nemkülönben a németújvári Henriciadok ellen folytatott csatározások és ezekkel járó rablás és pusztítások következtében majdnem koldusbotra jutott családnak igazi megváltás volt ezen két, tekintélyes birtok elnyerése, mely a már említett két váron kívül magában foglalta azt a földterületet, mely a Vág balpartján Huorkától — Galgócig, sőt azontúl Nyitra felé is egy darabon behúzódik — Szokolóc és Kaplat községek kivételével; — a jobbparton pedig Szerdahelytől le egészen Szilád-Zeleig elterül. Egy tekintet Nyitra-megye térképére és meggyőződhetünk róla, mi volt a két uradalom.

Megismerttem már a helyet és bemutattam az egyik szereplő családot. Célszerű lesz megismerkednünk a másodikkal is.

¹ Mednyánszky Alajos báró: Malerische Reise etc. II. kiadás 101. lap. Utánna Pesty Fr. A templáriusok Magyarországon.

² Pauler Gy. Magyar nemzet története Szent Istvánig.

³ Fejér. Cod. D. IV/3. 116—122.

⁴ András király 1299. évi oklevele. Gr. Csáky Itár CCC 2/4 (Eddig kiadatlan).

⁵ U. ott.

⁶ Dr. Karácsonyi János: Magyar nemzetségek stb. II. 198.

⁷ Pór Antal: Tóth Lőrinc a királyi zászló-tartók mestere.

⁸ Országos Levéltár Dl. 4089. sz. és gróf Csáky Itár CCC Fasc. 88. Nr. 1. (Eddig kiadatlan.)

Róm. kath. vallásu fiú tanoncnak felvétetik

Seeber Vilmos vaskereskedésében, Tóth Vilmos-utca II. szám alatt. — 49. 13—0.

Üzlet-áthelyezés!

Van szerencsém a n. é. közönség becses tudomására hozni, hogy az eddig Nyitrán, Tóth Vilmos utca 11. sz. a. vezetett

női divat-termet

Tóth Vilmos utca 16. szám alá helyeztem át.

Midőn eddigi t. vevőim és rendelőim további szíves pártfogását kérem, felhívom a n. é. közönség figyelmét arra, hogy

női kalapokat
a legujabb divat szerint készítik, mindenféle díszítést és átalakítást gyorsan, pontosan és jutányos áron eszközölök.

Tisztelettel

88. 1-5.

SPANYÁR JÓZSA.

Alapított 1869-ben.

Nyitrai Népbank

mint részvénytársaság

elfogad betéteket a legjutányosabb feltételek mellett, leszámítol váltókat betéti könyveket; kölcsönöket ad ingatlanokra a legkisebb kamatláb és szabott ügyvédi díjak mellett amortizációra különböző tervekben; előteget ad sorsjegyek-, részvények- és másnemű értékpapírokra; elad és vesz mindennemű értékpapírt napi árfolyamban; felvilágosítással szolgál és mindennemű megbízást teljesít: bank-, pénz- és biztosítási ügyekről.

5. 12.

Az igazgatóság.

Székháza Városháztér 3. sz.

399/1909. sz.

Árverési hirdetmény.

Nyitra város árvaszéke nyilvános árverés útján eladja a gondnokolt özvegy Endrődy Györgyné született Kozlik Ilon tulajdonát képező alszóbori szőlőt és nyaralót oly módon, hogy ezen szőlő 10,000 korona becserőn alul el nem adható.

Az árverés megtartására határidőül **1909. év június hó 11-ik** napjának d. u. 3 órája Nyitra városház I. em. 4. számú hivatalos helyiségbe kitűzetik, a hol az árverési feltételek is az alulírt árvaszéki előadónál megtekinthetők.

Az árvaszék megbízásából:

Markovich Sándor s. k.

89. 1-1.

árvaszéki előadó.

Faeladás.

Az esztergomi főkáptalan gerencséri erdejében eladó:

273 ürm. gyertyán dorongfa

74 rakás gyertyán ágfa

368 ürm. kérgezett dorongfa.

Venni szándékozók küldjék írásbeli zárt ajánlataikat 10% bánatpénzzel legkésőbb **június hó 16-ig** a méltóságos Főkáptalanhoz Esztergomba.

Tudakozódni lehet a Főkáptalani Erdőhivatalnál Esztergomban, továbbá az uradalmi erdőgondnokságnál Zsitvaapátiban.

94. 1-2.

4951/1909. sz.

Árlejtési hirdetmény.

Nyitra város képviselőtestületének 1909. évi 61. közgy. 4415. és 4600. kig. sz. véghatározatával elrendelt nyitrai Alsórétekre vezető gazdasági hid helyreállítási munkálatának vállalati úton leendő biztosítása végett **f. évi június hó 19-én szombat délelőtt 9** órakor a polgármesteri hivatalban zárt ajánlati versenytárgyalás fog megtartatni.

Versenyezni óhajtók felhivatnak, hogy a

fenti munkálat elvállalására vonatkozó s az ajánlati összeg után számítandó 5% bánatpénznek a városi pénztárnál történt letételéről szóló elismervénnyel ellátott ajánlataikat a fent kitűzött határidőig a polgármesteri hivatalhoz adják be.

A 2259 kor. 20 fillér előirányzott költségvetése és anyagkimutatása a v. iktató hivatalban (Városház 9. sz.) megtekinthető.

Nyitra, 1909. évi június hó 5.

Faschler Ferenc

90. 1-1.

polgármester.

VEREBÉLY GÉZA DIVATÁRÚHÁZA

NYITRA, TÓTH VILMOS-UTCA 4. (SZARVAS-SZÁLLÓ MELLETT)

Női osztály. Megérkeztek a legujabb női tavaszi **kosztüm, ruha és bluz-kelme különlegességek.** — **Bluzselymek** nagy választéka. — **Első minőségű vászon és asztalneműek.** — **Női fehérneműek, kelengyék megbízható jutányos árban.**

Férfi osztály. Legdivatosabb **nemezkalapok, zsebkendők, sétabotok, ernyők és nyakkendő különlegességek,** szolid minőségben és árban. — **Fehérneműek** kitűnő szabásban. **Amerikai sárcipők, utazó plédok és kocsitakarók** dús választékban.

Lakberendezési osztály. **Csipke, tüll és kelme függönyök, asztal és ágyterítők, keretet vetők s mindennemű szőnyegek és takarók verseny árakban.**

Szabott árak minden egyes cikken kiírva.

83. 3-5.

BUTOROK

a legolcsóbban kaphatók csak

VAJDA J.

butorkereskedőnél

NYITRA, PÁRUTCA 22 SZ.

50 hálószoba, 40 ebédlő, 15-20 salon berendezés.

Uri szobák és vendég-szobák mindennemű styl- és minőségben állandóan raktáron vannak.

Száraz anyagból, kitűnő iparosok által készített mahagoni-, palisander-, köris-, cseresznye-, dió-, tölgy és szifla

BUTORAIM

legegyszerűbbtől a legfinomabb kivitelig, jó ízléssel készülnek.

Mindennemű réz-, nikkell- és vasbutor. — Veranda- és kerti-butorok.

Iroda-, előszoba- és konyhaberendezések.

Saját kárpitos-műhelyem, ahol legmodernebb kárpitos és díszítési munkák szakszerűen s ízlésesen készülnek.

Mint hogy t. vevőimnek jó árút, nagy választékot a legjutányosabb árak mellett nyújtok, tisztelettel kérem a n. é. butorvásárló közönséget, hogy b. rendeléseivel hozzám fordulni szíveskedjék.

VAJDA J.

butorkereskedő.

22. 10-24

WEIGL ANTAL PAPI ÉS POLGÁRI SZABÓ NYITRÁN.

2. 23-52.

Ajánlja jól berendezett legfinomabb bel- és külföldi szövetekből álló raktárát, — valamint

melyben úgy egyházi, mint világi urak számára mindennemű ruhát, ugymint téli és nyári öltözeteket, felöltöket, reverendákat, címádkat, mucetumokat, biretumokat stb. ízlésesen és pontosan készít.

Vidéki megrendeléseket pontosan eszközöl.

férfiszabó-műhelyét,

NYITRA ÉS VIDÉKE SZÖVETKEZETI NÉPÁRÚHÁZ ALAPSZABÁLYAI.

I. FEJEZET.

A szövetkezet célja, cége, székhelye és hirdetményei.

1. §. A szövetkezet célja, hogy tagjait olcsó és jó minőségű hullal s egyéb háztartási és gazdasági cikkekkal ellássa és termékeik eladását közvetítse.

2. §. A szövetkezet cége: Nyitra és Vidéke Szövetkezeti Néparúháza korlátolt felelősséggel.

A cégjegyzés akként történik, hogy a szövetkezet írott vagy nyomott cége alá két igazgatósági tag saját törvényszéki bejegyzett aláírását jegyzi.

3. §. A szövetkezet székhelye: Nyitra

4. §. A szövetkezet tartama határozatlan időre, azaz addig terjed, míg annak feloszlását a közgyűlés ki nem mondja.

5. §. A szövetkezet hirdetményei a Nyitrán megjelenő Nyitramegyei Szemle című lapban egyszer teendők közzé.

II. FEJEZET.

A szövetkezet tagjai, ezek jogai és kötelezettségei.

6. §. Szövetkezeti tag lehet minden, a szövetkezet területén lakó keresztény vallású egyén vagy jogi személy, ki legalább egy üzletrészt jegyez s annak értékét a 7. §-ban előírt módon befizeti és az igazgatóság által tagnak befogadott.

Nyilvános becstelenséggel bélyegzett egyének, továbbá olyanok, kik közvetlen vagy közvetve uszoris üzleteket folytatnak, nem lehetnek tagjai a szövetkezetnek.

Minden tag még 40 fillér belépési díjat fizet.

7. §. A tagok által fizetendő egy üzletrész öt koronában állapított meg, mely rögtön a belépés alkalmával vagy attól számítva havonként és üzletrészenként legalább egy koronás részletben fizetendő be.

8. §. Ha a tag a jegyzett üzletrész értékét a 7. §-ban előírt módon és időben be nem fizeti, kötelezettségének betartására per útján is kényszeríthető. A hátralékban maradt fizetések után hetenként és üzletrészenként 1 fillér késedelmi díj fizetendő, minden megkezdett hét egész hetének vétetvén.

9. §. Megszunik a tagsági minőség: elhalálozás, kilépés és kizárás által.

A tagság megszűnése esetében a tagsággal járt s az alapszabályokból folyó összes kötelezettségeknek további fennállására nézve a kereskedelmi törvény 236. és 254. §§-ai irányadók.

Kizárásnak helye van, ha a tag kötelezettségeinek csak per eseten tesz eleget, ha szabad rendelkezését vagyona fölött elvesztette, ha nyereszkesedési vágyból elkövetett büntény bizonyul reá, végül ha a tagok között egyenetlenséget szít.

10. §. A tagok üzletrészeit a Kir. Törv. 235. §-a értelmében évenként fölmondhatják. A kivált tagok üzletrészei a Kir. Törv. 237. és 254. §§-ai értelmében a kiválás időpontjától számított egy év eltelte után fizetnek ki.

11. §. A tagok kötelezettségei: a) az általuk jegyzett üzletrész értékét a meghatározott időre befizetni; b) a szövetkezet összes kötelezettségeiért korlátolt és pedig csak az általuk jegyzett egy vagy több üzletrész értékéig terjedő szavatosságot vállalni; c) minden kötelezettséget viselni, mely az alapszabályokból vagy közgyűlési

határozatokból folyólag reájuk hárul; d) a megrendelésre szállított árukat átvenni és készpénzben kifizetni.

12. §. A tagok jogai: a) hogy szövetkezet raktárából vásárolhatnak; b) hogy befizetett üzletrészüket után legfeljebb 5%-os osztalékban és a nyereségből esetleg kijáró, közgyűlésileg megállapított vásárlási visszatérítésben részesülnek; c) hogy tanácskozási, szavazási, választási és választhatási joggal bírnak; d) hogy az igazgatóságnál levő panaszkönyvbe óhajukat és panaszait bejegyezhetik.

III. FEJEZET.

A szövetkezet működése.

13. §. A szövetkezetet ért veszteségek mindenkor elsősorban az illető üzletév tiszta jövedelméből, másodsorban a tartalékalapból fedezendők, ha ez nem elég, úgy a veszteség a tagok közt, üzletrészeik arányában osztatik fel.

14. §. A tagság megszűnése vagy a tag kizárása esetében a tényleges kilépés évében bekövetkezett üzleti veszteségek, amennyiben az évi jövedelemből és a tartalékalapból nem fedeztethetnének, a kilépő tag üzletrészeit is terhelik.

A szövetkezet a tagja ellen fennálló követeléseit, bármilyen illetményeiből, úgyszintén az üzletrészek értéke és azok utáni jövedelemből is levonhatja.

15. §. Az üzletrészek az illető tag tulajdonát képezik, de el nem zálogosíthatók. Átruházások vagy engedményezések csak az igazgatóság jóváhagyásával eszközölhetők.

16. §. Hitel csak az igazgatóság által kijelölt tagoknak, az általa megjelölt összeg erejéig nyújtható s a hitelezett összegért az igazgatóság egyetemlegesen felelős.

17. §. Hús szükségletét minden tag nemcsak becsületbeli kötelességének ismeri el a szövetkezetnél állandóan beszerezni, de jegyzett üzletrészeinek és az ebből folyó összes jogigényei elvesztésének terhe alatt erre köteleztetik is.

18. §. A termények eladásánál, illetőleg a rendes napi szükséglet körén kívül eső tárgyaknak megrendelésénél, a szövetkezet mint bizonyos működik.

19. §. Az üzletév a naptári év december havának utolsó napjával végződik.

IV. FEJEZET.

A szövetkezet szervezete.

20. §. A szövetkezet közegei:

- a) a közgyűlés,
- b) az igazgatóság,
- c) a felügyelő-bizottság.

A) A közgyűlés.

21. §. A közgyűlést alkotják a szövetkezeti tagok.

Elnöke az igazgatóság által saját köréből választott elnök vagy elnökhelyettes; ezek akadályoztatása esetében pedig a közgyűlés többsége által erre kijelölt tag. A jegyzőt az elnök jelöli ki.

A jegyzőkönyvnek tartalmaznia kell a jelenlévő szövetkezeti tagok névsorát. Hitelesítésére a közgyűlési elnöknek, az elnök által kijelölt két közgyűlési hitelesítő tagnak és a jegyzőnek névaláírása szükséges.

22. §. A szövetkezet évi rendes közgyűlése

legkésőbb szeptember hóban a szövetkezet székhelyére hivandó egybe.

Az összehívást az igazgatósági elnök vagy helyettese, vagy ezek akadályoztatása esetében bármelyik igazgatósági tag legalább nyolc nappal a kitűzött nap előtt akkép eszközli, hogy a közgyűlés napját, valamint tárgysorozatót, a felügyelő-bizottság által megvizsgált évi mérleggel együtt a szövetkezet helyiségében kifüggeszti, azonfelül a közgyűlés napját és tárgysorozatót a közgyűlést megelőző napon, az ott szokásos módon előszóval is kihirdeteti.

A közgyűlés napja, tárgysorozata és azon tudósítás, hogy az évi mérleg a közgyűlést megelőző nyolc napon át a szövetkezeti üzlethelyiségben közszemlére ki van téve, a Nyitrán megjelenő „Nyitramegyei Szemle“ című lapban is egyszer közzéteendő.

23. §. Rendkívüli közgyűlés az elnök vagy helyettese által — az előző §-ban megállapított módon — mindannyiszor hivandó össze, valahányszor:

- a) az igazgatósági tagok többsége, vagy
- b) a felügyelő-bizottság, avagy
- c) a mindenkor ülétrészek $\frac{1}{10}$ -edét képviselő szövetkezeti tag vagy tagok kívánják.

Ez utóbbiak az elnököt e célból írásban keresik meg, kijelölve egyúttal a tárgyalni kívánt pontokat.

24. §. Ugy a rendes, mint a rendkívüli közgyűlés a 44. és 45. §§-ok eseteit kivéve, határozatképes, ha azon legalább 20 tag jelen.

A határozatok, kivéven a font idézett §§-ok eseteit, szavazattöbbséggel hozatnak. Elnök rendszerint nem szavaz. Egyenlő szavazatok esetében az elnök szava dönt.

A határozatok és választások rendszerint nyílt szavazattal (fölkialtás, kézfölemelés, föllálás) hozatnak, illetve eszközöltetnek. Amennyiben 10 tag kívánja, elnök a választásoknál titkos szavazást köteles elrendelni, mely szavazólapokkal történik.

Titkos szavazáshoz, a szavazatok szedésére és összeszámítására, a szavazatszedő küldöttséget az elnök nevezi ki.

Ha a közgyűlés a tagok csekély száma miatt határozatképtelen volna, a nap és tárgy közzétételével, legkésőbb 15 nap múlva, egyszeri kihirdetés és a községházánál való kifüggesztés után, új közgyűlés hivandó egybe, mely, tekintet nélkül a jelenlévők számára, határozatképes.

25. §. A közgyűlésen a tagokat, tekintet nélkül üzletrészeik számára, egy-egy szavazat illeti. Azonban szavazati joggal csak az bir, aki a közgyűlést megelőzőleg legalább három hónap óta tagja a szövetkezetnek és legalább egy üzletrészt teljesen befizetett. A szavazás személyesen vagy más szövetkezeti tagnak adott meghatalmazás útján gyakorolható. Saját szavazatán kívül több mint öt szavazatot senki sem képviselhet.

26. §. A rendes vagy rendkívüli közgyűlés a 25. §. határai között jogérvényesen határoz mindazon tárgyak fölött, a melyek napirendjére ki voltak tűzve.

A közgyűlés hatáskörébe a következő tárgyak fölötti határozathozatal tartozik:

- a) Az igazgatóság és felügyelő-bizottság jelentése az évi üzleteredményről s a mérlegről és ezek alapján ezen testületek fölmentése.

- b) A tiszta jövedelem fölosztása (40. §

illetve a netaláni veszteség a 13. § értelmében leendő fedezése.

c) Az igazgatósági és felügyelő-bizottsági tagok megválasztása

d) Az igazgatóság és felügyelő-bizottság díjazásának megállapítása. Az igazgatóság és felügyelő-bizottság tagjai díjazásban rendszerint nem részesülnek.

e) Az igazgatósági határozat ellen beadott föllebbezések tárgyalása, melyek legkésőbb hat nappal a közgyűlés megtartása előtt, az igazgatósághoz benyújtandók.

f) Bármilyen indítvány, melyet az elősorolt tárgyakon kívül az igazgatóság saját részéről, vagy valamely tagnak 14 nappal a közgyűlés előtt az igazgatóságnál történt bejelentése alapján a napirendre kitűzött. A Kir. Törv. 179. §-ában felsorolt egyéb tárgyak.

Az évi rendes közgyűlés napirendjének ezen §. a) és b) alatt foglalt tárgyakat okvetetlen tartalmaznia kell.

27. §. A közgyűlés bármely igazgatósági vagy felügyelő-bizottsági tagot működési időtartamának letelte előtt is, az illető törvényszerű felelőségének fontartása mellett, elmozdíthat hivatalos állásától.

28. §. Minden jog, melyet az alapszabályokban a szövetkezet más közegeire világosan át nem ruház, a közgyűlést illeti.

29. §. A közgyűlés elé terjesztendő zárszámadás (mérleg) a következő elvek szerint állítandó föl és vizsgálendő meg:

1. A szövetkezet vagyona azon értékben veendő fel, a mely az üzleti év végén, illetve annak utolsó napján az egyes cikkek és tárgyak értékének megfelelő.

2. Az üzletrészek és a tartalékalap a tartozások közé sorozandók.

3. A kétes követelések valószínű értékük szerint veendők számításba, a behajthatatlanok pedig lejegyzendők.

4. Az alapítás és első szervezés költségeiből a követelések közé csak annyi vehető fel, amennyi azoknak legföljebb öt évre való felosztása mellett az illető üzleti év után fenmarad.

5. A cselekvő és szenvedő állapot összehasonlításából eredő nyereség vagy veszteség, a mérleg végén különösen kiteendő.

6. A közgyűlés elé terjesztett évi mérleg helyes felállításáért az igazgatóság és felügyelő-bizottság tagjai egyetemlegesen felelősek.

B) Az igazgatóság.

30. §. Az igazgatóság áll legalább két és legföljebb három tagból, kik a közgyűlés által három évre, szavazattöbbséggel választatnak.

Időközben önként lemondó igazgatósági tagok a cégjegyzési és azzal járó költségeket megtéríteni kötelesek.

A három év leteltével kilépő igazgatósági tagok helyét, a közgyűlés azonnal betölti.

A kilépő igazgatósági tagok újból választathatók.

Ha az igazgatósági tagok száma kettőre apadt, az igazgatóság rendkívüli közgyűlést hív össze, mely a kilépett igazgató helyébe és annak hátralevő működési időtartamára új igazgatósági tagot választ.

Az igazgatóság elnökét és ennek helyettesét saját tagjai közül önmaga választja.

31. §. Az igazgatósági tagok cégjegyzési kérvénye — megválasztásuk után — az illetékes törvényszéknél beadandó.

32. §. A szövetkezet mindennemű külső ügyeiben az igazgatóság képviseli. E képviselő — írásbeli felhatalmazás útján és törvényes felelőségének fontartása mellett — az igazgatóság által bárkire is átruházható.

Üléseken az igazgatósági elnök vagy helyettese elnököl. Az igazgatóság határozatképes, ha az elnökkel együtt legalább két tag jelen van.

A határozatok szavazattöbbséggel hozatnak,

azonban egyenlő szavazatok esetén az elnök szava dönt. Valamely határozat érvényességéhez szükséges, hogy az jegyzőkönyvbe vezetve és a jegyzőkönyv a jelenlévő igazgatósági tagok által aláírva legyen.

Igazgatósági tag, ki személyesen van érdekelve, az illető ülésben részt nem vehet.

33. §. Az igazgatóság hatásköre:

a) Az igazgatóság üléseiről tartozik jegyzőkönyvet vezetni; összes tagjainak kétharmad többségével a szövetkezeti tisztviselőket megválasztja, ezek szerződési feltételeit és az esetleg leteendő biztosítókat megállapítja. Részükre a szükséges szolgálati utasítást kiadja s őket szükség esetében állásuktól felfüggeszti, helyettesíti vagy végleg elbocsajtja, díjazásukat megállapítja.

b) A pénztári kiadásokat és bevételeket, valamint az üzlet menetét és anyagraktárát állandóan ellenőrzi, az árukészlet tekintetében a szükséghez képest időnkint vizsgálatokat tart.

c) A tagok fölvétele, kilépése és kizárása fölött határoz.

d) A közgyűlés által megállapított határok között, a szükséges pénzek beszerzéséről, a cikkek megrendeléséről és eladásáról s azok árának megszabásáról gondoskodik.

e) Az előző évről felülvizsgálja és az összes igazgatóság által aláírt mérlegét — legkésőbb 14 nappal a közgyűlés megtartása előtt — a felügyelő-bizottsághoz átszámztatja.

f) Az évi rendes közgyűlés elé a lefolyt év üzleteredményéről, mérlegéről, a szövetkezeti tagok és befizetéseik, valamint a szövetkezet kötelezettségeinek részletezett állományáról jelentést és a közgyűlésre kitűzött egyéb tárgyakat illetőleg javaslatot tesz.

g) Minden előforduló ügyet az alapszabályok értelmében, a szövetkezeti érdekek megóvása mellett elintézt és az alapszabályok, valamint az idevonatkozó törvények betartása fölött őrködik;

h) A vállalkozóval a szerződést megkötö.

34. §. Az igazgatósági elnök különös feladata:

a) rendes és rendkívüli gyűléseket az igazgatóság által az alapszabályszerűleg megállapított tárgysorozat közzététele mellett összehívni, az igazgatósági üléseknek összehívásáról gondoskodni és azokon elnökölni;

b) az igazgatósági rendes ülésen az ügymenetéről jelentést tenni, valamint minden előforduló elintézett vagy elintézetlen ügyet betervezni;

c) az elnök ir alá minden levelet és ügydarabokat, feltéve, hogy azokban a szövetkezet kötelezettségét nem vállal. Minden más esetben a szabályszerű cégjegyzés szükséges. Az igazgatósági ülésen megszavazott kiadásokat az igazgatósági határozat korlátaiban belül utalványozza;

d) a tagsági törzskönyvből vezetendő másolatot, a szövetkezeti pecsétet, valamint a vállalkozó és az alkalmazottak biztosítékait is őrizni.

35. §. Az elnököt — akadályoztatása esetén — összes jogai és kötelezettségeiben az elnök-helyettes helyettesíti.

Az elnök vagy elnök-helyettes végleges akadályoztatása esetében az igazgatóság új elnököt vagy elnök-helyestest választ.

36. §. Az igazgatóság egyetemlegesen és mindegyik tagja külön-külön is az alapszabályokba utkozó cselekvényekből vagy mulasztásból eredő károkért vagy veszteségeikért a szövetkezettel szemben törvényszerűleg felelős és a kárt vagy veszteséget rögtön megtéríteni tartozik.

C) A felügyelő-bizottság.

37. §. A felügyelő bizottság a közgyűlés által kezdetben egy, később három évre választott legalább három és legföljebb hét rendes és két póttagból áll, kik bármikor újból választathatók. A bizottság maga választja meg elnökét,

Ülésein a felügyelő-bizottság elnöke vagy annak helyettese elnököl és akkor határozatképes, ha az elnökkel együtt legalább három tag van jelen.

A határozatok szótöbbséggel hozatnak. Egyenlő szavazatok esetén az elnök szava dönt. Minden határozat érvényességéhez szükséges, hogy az jegyzőkönyvbe vezetve a jelenlévő felügyelő-bizottsági tagok által aláírva legyen.

Olyan felügyelő-bizottsági tag, aki személyesen van érdekelve, az illető ülésben részt nem vehet.

38. §. A felügyelő-bizottság a törvény által megszabott működést teljesíteni tartozik; különösen köteles: — teljes és egyetemleges vagyoni jogi felelőség terhe mellett — őrködni a fölött, hogy az igazgatóság mindenben szigorúan a szövetkezeti alapszabályokhoz és törvényhez tartsa magát.

39. §. Ha a felügyelő-bizottság a kereskedelmi törvény 195. §-ában felsorolt szabálytalanságoknak jönne nyomára, köteles késedelem nélkül rendkívüli közgyűlést hívni össze. Köteles a felügyelő-bizottság az alapszabályok értelmében hozzá áttett mérleg- és nyereségszámát azonnal átvizsgálni, a könyvekkel összehasonlítani s ezt a számlákon kitüntetni.

V. FEJEZET.

Vegyések.

40. §. A nyereség vagy veszteség kimutatásának módja a Kir. Törv. 225. §. 7. p. szerint: »Az összes bevételekből a kiadások levonása után fenmaradó összeg képezi a nyereséget és a bevételek által nem fedezhető összeg képezi a veszteséget.«

Az évi tiszta nyereségből mindenekelőtt 25% a tartalékalap javára fordítandó. A többi nyereségből, minden üzletrész után, legföljebb 5% osztalék fizetendő ki.

41. §. A tartalékalap a szövetkezet hitelét szilárdítani van hivatva. Képezik és növelik a tagok által befizetett belépési díjak (5. §.) az évi nyereségynek az alapszabályokban megállapított része, a szövetkezet elleni, a törvény értelmében elévült követelések és az esetleges egyéb jövedelmek.

A szövetkezetet ért veszteségek az alapszabályok 13. §-a értelmében fedeztetnek.

42. §. A tartalékalap hovaforítása fölött, a felosztást kimondó közgyűlés határoz.

43. §. Az osztalék kifizetésére, a közgyűlés által megállapított naptól számított hat év alatt fel nem vett osztalék, a tartalékalap javára évül el. A fel nem vett osztalék után kamat nem fizetetik.

44. §. A szövetkezet feloszlik e célra összehívott közgyűlési határozat alapján, ha a szövetkezeti összes tagok $\frac{3}{4}$ része a felosztásra egyvaz.

A felosztást elrendelő közgyűlés egyuttal három tagu felszámoló-bizottságot választ.

A felügyelő-bizottság ellenőrzési kötelezettsége, a felszámolás tartama alatt érvényben marad. Ha a szövetkezetnek a felszámolás után vagyona marad, felosztása felett a közgyűlés határoz, fele azonban valami községi jótékony, kulturális vagy más községi célokra fordítandó.

45. §. A szövetkezeti alapszabályok valamely pontjának megváltoztatására a közgyűlésen jelenlévő tagok $\frac{2}{3}$ -ának szavazata szükséges.

46. §. Mindarra nézve, a mire a jelen alapszabályok külön rendelkezést nem tartalmaznak, önkényét értőleg a törvény rávonatkozó rendelkezései irányadók.

Jelen alapszabályok az 1909. évi február hó 7-én Nyitrán, a városháza nagytermében tartott alakuló közgyűlésen, a szövegbe írt pótlásokkal megállapítottak és elfogadtattak.

Kelt Nyitrán, 1909. évi április hó 2-án.

Jeszenszky István
közgyűlési jegyző.

Bócz Antal
közgyűlési elnök.

Katócz Simon
hitelesítő.

Szurmay József
hitelesítő.

SZEP MUSKATLIK
cserépben,
megvételre kerestetnek.

Bövebbet a kiadóhivatalban. 82. 5-0.

A t. szőlőtulajdonosok

szíves figyelmébe ajánlom az általam kipróbált és minden tekintetben fényesen bevált

szőlőkötöző-fonalat.

A sodrott szőlőkötöző-fonál a raffiánál erősebb, mert a legnagyobb szeleknek is ellentáll; kiadósabb, mert minden részében felhasználható, egy darabka sem vész belőle kárba, de legfőbb előnye az, hogy a munkaidőben nagy megtakarítás érhető el vele, tehát végeredményben olcsóbb a raffiánál. Tessék saját érdekében kísérletet tenni!

Egy kigr. ára 1 korona.

Peronoszpora ellen való védekezésre legbiztosabb, legjobb és legolcsóbb szer a valódi **rézgálic (kékkő).**

Az első permetezéshez 100 liter vízbe 1 kigr. kékkő és ugyanannyi mészlódat, a második permetezéshez 100 liter vízbe 2 kigr. kékkő és ugyanannyi mészlódat elegendő. **1 kg. 70 f.**

PÉCS EDE

kereskedő és szőlőbirtokos NYITRÁN.

Seilnacht József

= képfaragó, oltárépítő és aranyozó =
templom művészeti műterme

GALGÓCZ

(Nyitra megye).

Németpérenál templom 1604-ára 1907.

Oltárok, szószekek, keresztelő-kutak, szobrok és kereszt-úti állomások stb. izléses készítése. Régi oltárok átalakítása és díszítése. Vázlatokat és költségelőirányzatokat díjmentesen küldök. Polychromikus festészet! Mindennemű tárgyak minden alakban tiroliparjelleg szerint.

149. 33-58.

Szent Ferenc harmadik rendjének jubiláris zarándoklata a Szentföldre!

A Szt. Congregáció 1906. nov. 20-án kelt és öt évre szóló kiváltságaival felruházva, Magyarország nagyméltóságú püspöki karának helyeslő és pirtoló tudomásával s a sz. Ferenc rendjének Generálisa engedélyével a sz. Ferenc harmadik rendje részére **1909. aug. 20-tól szept. 23-ig tartó jubiláris zarándoklatot** reudezünk, a melyben az ország minden kath. hive részt vehet.

Indulás Budapestről augusztus 20-án — visszaérkezés szept. 22-én.

Utirány: Budapest—Triest—Alexandria—Caifa—Nazaret—Caifa—Jaffa—Jeruzsalem—Betlehem, Szent János—Jaffa—Alexandria—Triest—Budapest.

Ár: I. oszt. 672 kor. 40 fil., II. oszt. 516 kor. 50 fil. III. oszt. 299 kor. 10 fil.

Jelentkezni: A szentföldi komiszáriátusnál, Budapest, II. kerület Margit-körút 23.

P. Kaizer Nándor, szentföldi komiszárius; P. Tréfán Leonard, a „Szt. Ferenc hírnöke”-nek szerkesztője; Zsekó Károly, a „Strom Serafický” szerkesztője; P. Havas Kapisztrán, a harmadrend budai igazgatója, a jubiláris zarándoklat rendezői. 52. 12-0.

Jó és megbízható aratógép

szívesen vásárol a gazda, mert azzal időt és pénzt takarít meg.

Tejesen megbízható, kiváló szerkezetű és nagy munkaképességű gépek:

- „Milwaukee” kévekötő aratógép,
- „Milwaukee” marokrakó aratógép,
- „Milwaukee” fűkaszálo gép,
- „Milwaukee” aczélgereblye, önműködő kiürítéssel,
- „Milwaukee” köszőrülógép,

melyek az egész világon és ujabban a magyar gazdaságokban is mint a legjobbak vannak elismerve.

Árjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve.

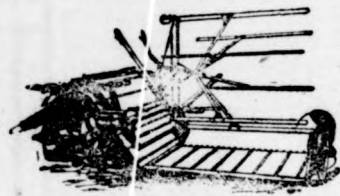

Magbízható ügynökök és képviselők az ország minden részében kerestetnek.

Megkeresések Budapest, Főposta, postafiók 121. sz. intézendők.

Azon mélyen tisztelt gazdák, kik fűkaszálo és kévekötő aratógépeket óhajtanak vásárolni, saját érdekükben kérjenek prospektust!

MASSEY-HARRIS

kévekötő,

MASSEY-HARRIS

MASSEY-HARRIS

fűkaszálo,

aratógépekről.

Kartellen kívül!

MASSEY-HARRIS COMPANY, TORONTO,
északamerikai fűkaszálo- és aratógépgyár.

!!! A világ legerősebb gyártmánya !!!

Veretéképvizelő: Kornstein Gyula Sándor — BUDAPEST, V. Alkotmány-utca 23. sz. Utazók és ügynökök uton mincesnek.

Közvetlen kérdézőkölönek kerestetnek.

87. 2-10.

FELTÜNŐ UJDONSÁG!

Delice

Minden hirdetés felesleges, a dohányzó egyszer veszi és többé mást nem szíhat.

legjobb valódi francia

SZIVARKAPAPIR ÉS SZIVARKAHÜVELY.